

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

י"ד סיון תשס"ט

נשא

שנה י"ג גליון תר"ג

תוכן העניינים

לקח טוב	עמוד ג'
שבת בשבתו	עמוד ה'
דבש תמרים	עמוד ז'
בשפתי צדיקים	עמוד ט'
פרפראות לחכמה	עמוד י"א
ודרשת וחקרת	עמוד י"ב
פניני התורה	עמוד ט"ו
על הפרק	עמוד י"ז
חוקים להורות	עמוד י"ח
הילולא דצדיקא	עמוד י"ט
משולחן מלכים	עמוד כ"א

שובו לכ"ם לאהליכם

שבוע ימים עברו מזמן מתן תורתנו, בו זכינו לקבל את ההארות וסגולת החג הקדוש ולטעום מנועים אור זיו עליון, ואם בכל מועד ויו"ט מעידין אנו בקידוש"א רבא, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, הרי ע"כ ביום זה יום חג השבועות אשר בו נהיינו לעם ה' להיות סגולה מכל העמים והבחר"ה אשר בחר בנו ה' נתקיימה ונהייתה ביום זה.

ומזבא בספר קול יעקב (פ' אמור) בשם הגה"ק מהרמ"מ מרימנוב זי"ע ד"ביום טוב בא למטה הארה גדולה שהשי"ת נותן לנו מתנה ביום טוב שיש לכל איש ישראלי מוחין גדלות, וכל אחד בא לשכל חדש בידיעת הבורא, אך אחר יום טוב יוצא אותו השכל מהאדם, והאיש המשכיל יראה שמיד ביציאת יום טוב ילמוד בתורת ה', דאורייתא וקוב"ה חדא הוא, ואז ישאר לו אותו המתנה שנתן לו השי"ת ביום טוב ולא יצא ממנו אחר יום טוב.

ורבים המה מליצותיה"ן של קדושי עליון נבג"מ על ימי השנה אחרי כל מועד וחג, אשר במתיקות לשונם יצאו לפרש את פסוקי הקודש, לכ"ו בנים שמעו לי, צ"א ולמד, שוב"ו לכם לאהליכם, כי העיקר היא שגם אחרי אשר כבר קיבלנו כל ההשפעות וההארות, נרים ונישא אותם עמנו לצאת על הדרך דרך המלך בכל ההשפעות אשר קבלנו בהאי חגא קדישתא.

וכאן קנה מקומו דברותיו בקודש של מרן רבינו שליט"א אשר האריך בנועם זיו אמרותיו על תכלית כל המועדים והימים טובים אשר העיקר היא שיזכור האדם בקדושתו להרגיש עריבות ונעימות עבודת השי"ת על כל ימות השנה ובצוף נועם אמרותיו המליץ בדברי פי חכם חן: "ועלינו לדעת דהאי עלמא כבי שוקא דמיא, וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מט"ז) החנוני מקיף והפנקס פתוח, וכמו בעולם המסחר יודע כל סוחר שבאם אינו מקיים הבטחותיו עלול הוא לאבד אישורו, ולא ירצה עוד שום סוחר לישא וליתן עמו, כן הדבר לגבי כל הקבלות טובות שקבלנו עלינו בשמירת התורה והמצוות, שצריכים אנו לקיים כל זה כדי שנוכל להקיף עוד, ולכן כעת כאשר אנו עומדים להיפרד מהימים הקדושים יזדרז כל אחד מנער ועד זקן לקיים כל הקבלות טובות שקיבל על עצמו, ונמשיך את קדושת החג על כל ימי השנה הבעל"ט.

והן מבואר בספרי הקודש בהא דתנינן הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה, שהוא על דרך שאמרו (ביצה כח:) לכ"ם לכל צרכיכם, כי בעת מתן תורה נפתחו ארובות השמים ובא שפע רב לכל בית ישראל בגשמים וברוחניות, וזהו שובו לכ"ם לאהליכם כי בעת שיחזרו לבתיהם אחרי החג נקה איתנו כל ההשפעות של לכ"ם שנספג בחג השבועות, לכ"ם לכל צרכיכם בכל הענינים, ויפתחו ארובות השמים להשפיע על כל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו בבני חיי ומזוני רויחי וכט"ם.

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

תשית לראשם עטרת פז

מרומם הוא אלקא בקדמא ובתרייתא

ברכת התורה נברך בהני שורתא, ביקרא דאורייתא

בערב חג מתן תורה, נעטר להון כתרין בנור ועטרה, לשם לתהילה ולתפארה

קדם מעבת"ה של הני צורבא מרבין אריות שבחבורה, אברכים מופלגים ושקדנים באהלה של תורה

חשיכה כאורה, ממצוייני לומדי כוללינו המעטירה, ומפארי קהילתינו המפארה

הלא המה

הרה"ג ר' יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הרב יצחק אייזיק שעכטער שליט"א

הרב דוד כהן שליט"א

הרב יעקב שלמה כהנא שליט"א

הרב יואל מרדכי דאווידאוויטש שליט"א

הרב שמואל שטרול שליט"א

הרב אברהם נתן ווייסהויז שליט"א

הרב אברהם יעקב בנימין טויסיג שליט"א

כולל עצי חיים ד'סאטמאר

מיסודו של כ"ק מרן
רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

בהדרת והמשכת מ"מ
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

לרגל אשר זכו להתעטר בכתר תורה, וקצרו פרי עמלם ברינה ובאורה, בעמדם בכור המבחן

על כל שו"ע יורה דעה ח"א

אצל הגאון הגדול רבי נפתלי הירצקא פרענקל שליט"א

חבר הבד"ץ העדה החרדית עיה"ק ירושלים תובב"א

אשר בחן אותם יותר משעתיים והפליא את בקיאותם הנפלאה

ולכן כתר הילומים על ראשם נעטרה, בנור יופי וכליל תפארה

יורה יורה בדת של תורה

הי רצון מלפני קל נותן התורה, כשם שזכיתם לברך על המוגמר בהאי הלכתא הרבתי
חבליים נפלו לכם בנעימים להבחין עליה בע"פ כן תזכו להמשיך בלימוד התורה והתמדתו
רב חילכם לאורייתא אשריכם חתני התורה ואשרי חלקכם שלכן זכיתם ברוב פאר והדר
זקל הטוב ישפיע לכם הברכה המשולשת בתורה ותראו ברכה בעמליכם ומכם תצא הוראה

החותמים למען שםם בכבוד התורה, ברגשי הערכה והוקרה

הנהלת הכולל

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

וידבר ה' אל משה לאמור נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם, התעלות פחותי הערך המרוחקים והמגורשים בני "גרשון" היא על ידי התקשרותם בזכות אבות "לבית אבותם" בהשתוקקות לכך מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב ואז אפילו פחותי העם יכולים להתעלות על ידי זה. (דברי שמואל)

☆

על פי אחרון ובניו תהיה כל עבודת בני הגרשוני וכו' ופקדתם עליהם במשמרת את כל משאם, על כל אלו שנתגרשו מעבודתו ית' "בני הגרשוני" להיות נשמרים מכאן ולהבא על כל חטא ועון "ופקדתם עליהם במשמרת" ובכך יזכו לתקן את המשא הכבד של מה שלא היה כראוי "את כל משאם". (ליקוטי מהר"ם)

☆

כל הבא לעבוד עבודה עבודה ועבודת משא, קיימת עבודה שהוא כעין הכנה לעבודת הש"ת, כגון האכילה והשתיה בכדי שיוכל לעבוד את בוראו, וזה היא "עבודת עבודה" שעבודת האכילה הוא עבודה שיוכל לעבוד הש"ת, אך זו חייבת להיעשות מתוך הרגשה של משא כבד המוטל על האדם, "עבודת משא" שענין האכילה יהיה קשה בעיניו ואינו אוכל אלא בכדי שיהיה לו כח לעבודת ה'. (ויאמר משה)

☆

ואיש את קדשיו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה, מה ענין זה לפרשת גזל, אלא, אנשים שוטים סבורים כי הממון המונח בקופתם שלהם היא, ואילו הממון שדם נותנים אינו עוד שלהם, וע"כ שואפים הם למלא את אוצרותיהם בממון זרים, ואולם באמת הדברים הפוכים, דווקא הממון הניתן למטרות קדושות "איש את קדשיו" והניתן לכהנים ולתלמידי חכמים, "אשר יתן לכהן" הוא הוא אשר נשאר קנינו של האדם לצמיתות

"לו יהיה" ואילו זה שהוא צובר בקופתו, ומכש"כ ממון של זרים, אינו שלו כלל ועיקר, תוך הרף עין עלול כל הוננו להינדף כעשן. (בינה לעתים)

☆

והתוודו את חטאתם אשר עשו, מה טעם נאמרה מצות וידוי שהיא יסוד התשובה לכל החטאים דווקא אצל חטא גזל, ברם אליבא דאמת הרי כל עבירה היא בכלל גזל שכן הש"ת נותן לאדם חיות וכו', למען יעשה את רצונו, אם האדם מנצל את הכח והחיות כדי לעבוד את רצון בוראו, הרי ממילא הוא גזל את קנינו של הש"ת, לפיכך שפיר יאה כאן המצווה של תשובה וידוי. (שפת אמת)

☆

וכל משרת ענבים לא ישתה, בגמ' אנו מוצאים שני לימודים מ"וכל משרת" אחד מ"ד לומדים מכאן, ש"טעם כעיקר" (שטעמו של איסור הוא כאיסור גופו) ולחד מ"ד למדים ש"היתר מצטרף לאיסור" (שחצי כזית איסור מצטרף לחצי כזית היתר שיחשב כולו כאיסור) ולאמיתו של דבר אין זו מחלוקת, כי אם שני ענינים שונים "טעם כעיקר" היינו שאפילו הרהור עבירה נחשב כעבירה עצמה, "היתר מצטרף לאיסור" היינו מי שאינו נושא ונותן באמונה ומערבב ממון פסול בממון כשר, נעשה כל רכישו כחטיבה אחת של איסור. (נועם אלימלך)

☆

יברכך ה' וישמרה, לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, לפיכך "יברכך ה' וישמרה" בלשון יחיד, שרק אם יהיו כל ישראל באחדות, תוכל הברכה לחול עליהם, כי אם יש מחלוקת אין שם ברכה, ורק באמצעות האחדות יש להשיג את הברכה ולכן כתבה התורה יברכך בלשון יחיד. (נועם מגדים)

☆

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, ובמדרש ובגמ' שאלו מלאכי השרת לפני הקב"ה: מפני מה אתה נושא פנים

לישראל והלא כתבת בתורתך אשר לא ישא פנים, אמר להן הקב"ה: והאיד לא ישא להן פנים, שאני כתבתי בתורתך על ואכלת ושבעת וברכת ודם מדקדקים על עצמן עד כזית עד כביצה, ע"כ. וצ"כ איזה נשיאות פנים היא זה, אלא דרכו של עולם כשמקבל אדם מתנה מואדם חשוב, אף שזו מתנה קטנה ופחות ערך, מ"מ יש בה חשיבות מרובה מפאת חשיבותו של הנותן, כך בני ישראל על אף נתינת הקב"ה במועט (כזית או כביצה) מתנתו חשובה עליהם עד כדי לברך עליה, לפי שחביב ויקר עליהם הנותן, וזה היא נשיאת פנים. (קול שמוחה)

☆

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, ובמדרש איתא שאלו מלאכי השרת לפני הקב"ה: מפני מה אתה נושא פנים לישראל והלא כתבת בתורתך אשר לא ישא פנים, אמר להן הקב"ה: והאיד לא ישא להן פנים, שאני כתבתי בתורתך על ואכלת ושבעת וברכת ודם מדקדקים על עצמן עד כזית עד כביצה, ע"כ. אם בני ישראל נושאים פנים להש"ת ומתחלקים במועט הניתן להם כדי לברך את בוראם אפילו על כזית, הרי עלול דבר זה להגיע לידי מחלוקת, שכן "כד מישלם שערא מכדא רמי תגרא בביתא" היינו כשיש מחסור במזון המחלוקת שכחה, על כן מברכים אותם ב"וישם לך שלום".

(קבלת יצחק)

☆

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער, לשם מה חזרה תורה ומנתה אצל כל נשיא ונשיא את קרבנו לחד, אף כי הביאו כולם אותו קרבן, אלא לפי שאיש לא הביא את קרבנו כדי לחקות ולעשות אחרי מעשי חבירו, כי אם מתוך רצונו העצמי, ולכן חזרה התורה אצל כל אחד ואחד לומר הקרבן ללמד שזה היה קרבן בפני עצמו ולא מפני שאתמול הביא חבירו כן.

(קדושת יהודה)

ניה הצדק צב"י תפארתו יעלה נא על ראש שמחתו

מעומק הלב פנימה, קול מברכים נשא ונרימה, בברכת מזל'ט לבבית וחמה, קדם מע"כ האי' צנח
דדחבא, חריף ובקי בחוויות דאביי ורבא, מרכיין תורה לנטעי נאמנה, מלא חכמה דעה ותבונה,
נהנים ממנו עצה ותושיה נכונה, עומד לימין הנהלת המוסדות בהתמסרות נאמנה, בכל עת ועונה,
פעליו הכבירים והברוכים משבחים בשפתי רגנה,

הרה"ג ר' צבי יודא ווייס שליט"א

חבר הנהלת מוסדותינו הק'

לרגל שמחתו בנישואי בתו המהוללה שתחי' למזל טוב ובשעטו"מ

זכות רבותה'ק יעמוד לו להתברך בכל ברכאן דנפישא, בשכר עמלו בהרחבת גבולי הקדושה,
ויושפע לו אושר ועושר במידה גדושה, ויוכה להרבות ולהטיב בפעולותיו הנמרצים למען
המוסדות, ובמעשיו הטובים להרמת קרן התורה והחסידות, וזכות הרבים יגן בעדו ובעד ביתו,
ותעמוד לעד צדקתו, ותמיד נספר תהילתו.

החותמים למען שמו באהבה ובהודאה

הנהלת המוסדות

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים
על פרשת השבוע ערובים וסדרים

בזכות שמירת שבת ישראל נגאלין

נשא את ראש בני גרשון, על פי מה שאמרו חז"ל אלו שמרו ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלים, וז"ש נשא את ראש שעם ש"ק ראש שהוא סוף מעשה במעשה תחלה, תוכל לישא בני גרשון את בני ישראל הנגרשים מארצם. (אמת ליעקב)

השפעת של שבת תלוי בדיבור לכבוד ש"ק

כה תברכו את בני אמור להם, ופירש רש"י ז"ל אמור להם כמו זכור ושמור, וצריך להבין כוונת רש"י בזה ואמר הרה"ק לפרש עפ"י מעשה מרבו הק' הרה"ק מוהרמ"מ זצוק"ל מרימנאב, כי פע"א בערב ש"ק לא היה לו דגים על ש"ק, וכאשר התחילו לנטות צללי ערב, אמר לו רבי הנ"ל [לרבינו] שיעמיד כלי הבישול של הדגים על מדורת עצים ואש שעל הכיריים, וישים בתוכה בצלים חתוכים ומים לבשלם, ובכל פעם יאמר "לכבוד שבת קודש" ופתאום בא איש אחד מרחוק לק"ק רימנאב לקבל פני רבו, והביא אתו דגים לדורות להרה"ק הנ"ל לכבוד ש"ק, והיה הדבר לפלא לעיני בני העיר, ואח"כ ביום הש"ק אמר הרה"ק מוהר"מ הנ"ל בשעת הסעודה על השולחן, דעו כי עם קדושת שבת יורדות כל מיני השפעות שבעולם. והאיש אשר ירצה לקבל השפעת העליזונה, הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר "לכבוד ש"ק" והשפעת יורדת ממילא מלמעלה. וע"כ אין להפליא על אשר הייתי בטוח כי יבואו דגים עד כאן סיפור המעשה. ועפ"י הסיפור הזה פירוש [רבינו הרה"ק מוהר"צ] כוונת דברי רש"י ז"ל הנ"ל כי היה קשה לרש"י כפילות הלשון כה תברכו את בני אמור להם כי היה די שיאמר כה תברכו את בני יברכך וגו', וע"ז מתרץ רש"י ז"ל אמור להם כמו זכור ושמור, והכוונה כי התורה הקדושה מגלה לנו, כי סודו של ברכת כהנים הוא ממש כסודו של השפעת שבת קודש, וכמו שבקדושת ש"ק בדיבור תליא מילתא שיאמר "לכבוד ש"ק" כמו"כ בברכת כהנים אמר שמו יתעלה, ואני אברכם, רק אתה הכהן אמור להם יברכך וגו' והבן.

כפי עבודת האדם בקדושת השבת כך משפיעין
לו לימי החול

כה תברכו את בני ישראל אמור להם, ופרש"י אמור להם כמו זכור ושמור, וי"ל בכוונת דברי רש"י, עפ"י המבואר בזוה"ק (פרשת יתרו) כל ברכאין דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, וכל שיתא יומין מני' מתברכין, אמנם שיעור הברכה תלוי באופן שהאדם זוכר את יום השבת לקדשו, שאם האדם מקדש את יום השבת כולו לד' לעסוק בתורה ומצות, ואף בעת האכילה יהי' מחשבתו וכוונתו לכבודו ית"ש, אז משפיעין לו בששת ימי המעשה שפע ברכה והצלחה במדה גדושה, ואם ח"ו להיפך אז

מתקמצת ההשפעה, וזה הכוונה כה תברכו את בני ישראל אמור להם כמו זכור ושמור, כל' שברכת שמים מגיע אל האדם לפי ערך שמקיים זכור ושמור, ואם יזהר האדם בשמירתו וקדושת יום הש"ק, כן יגיע אליו השפעה גדולה ורחבה ממעון הברכות.

עיקר זמן קבלת התפילות הוא בשב"ק

ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד. אפ"ל דעיקר זמן קבלת התפילה הוא בשבת קודש כנודע לכן אז שולט שם שקוצ"ת, וכן איתא שב"ק ר"ת שגורה תפלת ב'פי, כי אז מסוגל שיהי' תפלתן שגורה ועי"ז תתפלה כנודע, ולהבין זאת אפ"ל כי ע"י שמירת שבת אנו כבן המתחטא לפני אביו, כי שבת הוא רצונו ית' כי סוף מעשה במחשבה תחלה והוא הרצון ועיקר רצונו שישראל ישמרו השבת ולכן הקדים הקב"ה ונתן לנו את השבת עוד קודם מ"ת, כי עיקר רצונו ית' ע"ז, וחז"ל אמרו בזמן שישראל עושין רצונו ית' נקראים בנים והיינו כנ"ל ע"י שעושין רצונו שהוא שמירת שבת שזה עיקר רצונו, וע"כ הוא עת רצון ונקראים בנים למקום לכן בשבת בשעת אמירת יוצר אור נתפחין היכלי או"א ונעשים בחי' בנים לאו"א לא כמו בחול ביוצר אור שהוא ע"י עבדו זקן ביתו זה מט"ט כנודע, וכיון שנעשים בנים הרי הם כבן המתחטא לפני אביו לכן נתקבלה תפילתם ושגורה תפלתם בפייהם, לכן ב"ן אם תחשבון הנו"ן על מספר גדול שהוא ת"ש כנודע שהוא מאותיות מנצפ"ך הוא גימ' שב"ת רמז שבשבת אנו נעשים ב"ן למקום ושגור"ה תפילת"י בפ"י כנ"ל כי בשבת נתנשא יותר מבחול, וזה פירוש הכתוב ביום השביעי היינו שבת כדאיתא במדרש רבה, נשיא (לשון התנשאות) לבני אפרים, אפר"ם גימ' ר"ת א'שפוך ל'פניו ש'יחי, היינו שבש"ק נתנשא במעלה היותר גבוה שתתקבל תפילת עמו ישראל ששופכין לפניו שיח זו תפילה, אלישמע אותיות אל"י שמ"ע רומז שאז הקב"ה שומע אלי ומקבל תפילתי, ומפרש מפני מה מחמת בן, היינו שאז אנו נעשים בן למקום כנ"ל ובן גימ' שבת כנ"ל, עמיהוד אותיות עמי הו"ד, כי הו"ד גימ' י"ה שהוא או"א כנודע, שאנו נעשים בנים למקום וכבן המתחטא לפני אביו, ואז מתקבל תפילתנו למעלה ע"י היכלות הנ"ל אכיה"ר. (אמרי יהודה)

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישראל טרעגער ז"ל

ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל
נלב"ע כ"א חשוון תשס"ט לפ"ק

ויו' האה"ה מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ר משה יודא ז"ל
נלב"ע י"ט טבת תשס"ה לפ"ק

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הגי אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת נשא (ב)

מו"ה חנני' חנוך אינדיג הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה דניאל יודא הירש הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מו"ה אשר גאנץ הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה ישראל אפרים פישל שלעזינגער

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה חיים יושע בראך הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

מו"ה יואל שטיינמטץ הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערג שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה שלמה ווייס הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה יוסף מרדכי כהנא הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יוקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דבש תמרים

☆

כה תברכו את בני ישראל. וכמדרש מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים ממדת תורה, ואפ"ל לפי משיב בייט"ל על אמרם ז"ל מפני מה היו אבותינו עקרים מפני שהקבי"ה מתאזהר לתפילתן של ישראל, עפ"י שכתבו משל למלך שהיה צמא למים במדבר שמם ורצו עבדיו להביא לו מים מרחוק אמר להן לי יש סיפק בידי להביא מים ממרחק שיש לי כמה עבדים ורוכבי סוסים אבל אדם אחר שילך בדרך זה ויצמא למים יסתכן ע"כ צוה שיכרו לו באר מים חיים כדי שיהיו מים מצוים לכל עובר וכמו"כ ישועת צדיקים הוא כמו מעיין הנובע ישועה מיד ולדורות ולכן הקב"ה מתאזהר לתפילתן כדי שעל ידי תפלתן יפתח הצינור והמעין לכל מי שצריך לאותו דבר ע"כ, והנה כתב בייט"פ דבנ"י התפללו נגד החר להבין ולהשכיל דברות היוצא כביכול מפיו ית', ובכן י"ל התפלתן שהתפללו אז במעמד הנבחר פתחו צינור לדורות הבאים שנהיה נענים בשעה שנבקש להבין התורה, ואיתא במדרש יברך ה' בתלמוד יאר ה' פניו אליך זה מאור תורה שיאיר עיניך ולבך בתורה, ולזה אמרו מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים היינו שיזכו להבין התורה והרי אין אנו כדאים להיות נענים, ממדת תורה שכבר אז התפללו בנ"י עליהם ועל הדורות הבאים להבין התורה ופתחו צינור ונעשה רושם שיתקבלו התפלות עד היום הזה.

(כ"ט מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

מה טובו אוהליך יעק"ב

מריחוק מקום וקורוב דליבא, נשגור באותות אהבה וחיבה, ברכת מזלא טבא, משמיי מעל
זאת הברכה, לידידינו המהולל בשיר ושבחה, צדקה וחסד לראשו עטרת, שמו נודע לתפארת
בין שמיא קא זכו ליה להתמנות לשרת בקודש ליטול שכס בעול הנהלת מוסדותינו
ותחי ידיז אמונה, להטיב לכל אשר אליו פונה, בעין יפה וכמודה נמונה, בכל עת ושונה תמיד
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, במידה גדושה, עסקן נמרץ לטובת מוסדותינו המעטירה

הלא הוא ידידינו היקר והמפואר

מוה"ר **יעקב יוחנן קלייז** הי"ד

חבר הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק

לרגל השמחה שבביתו, רון שיר ושבח על שפתו
בנישואי בתו הכלה המהוללה שתחי'

עב"ג החתן החשוב מופלג בתויד"ש כליל המעלות והמידות

כמר שאול בראך הי"ו

יה"ר מלפני אבינו שבשמים, שיזכה לראות נחת מלא חפניים, וימשיך להרבות פעלים
להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמחה ואורה, ויעמוד לימינו בעוז ותפארה,
להרמת קרן מוסדותינו המעטירה, עד ביאת גוא"צ במהרה.

החותמים למען שמו באהבה והערכה

הנהלת המוסדות

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם...

נודע המעשה שנדפס מהגאון ר' יצחק חיות זללה"ה, שסיפר שראה בימי חליו איש צדיק תמים שהלך לעולמו, ופתחו השו"ע ושאלו אותו, קיימת מה שכתב בזה ואמר הן, ואח"כ שאלוהו האם לא הוציא ש"ש לבטלה, וכשאמר שם הוי" ב"ה האם כיון פי' קריאתו וכתובתו, עמד ושתק ולא מצא מענה, מיד באו מלאכים מלובשים שחורים הן הנבראים מהזכרת השמות שלא בכוונה הראוי', ואמרו לו הביטה וראה מה שגרמת בדברך בלא דעה וכוונה, ויצא קול "הורידוהו למדורי גיהנם", אשר על כן האדם בעודנו חי ישים אל לבו כמה וכמה פעמים שהוציא ש"ש לבטלה מבלי כוונה, ובעת שמזכיר את השם הנכבד והנורא, צריך לכוין פירוש קריאתו שהוא אדון הכל, ופירוש כתיבתו שהוא היה הוה ויהיה, כמבואר להדיא בשו"ע או"ח סי' ה', ובזה מיחד הוי' אדני ב"ה. ועל דרך זה פירשתי המסורה, שא ענין ימה וצפונה וראה וגו', ושאל את מספר שמותם, ראה ענין ועמלי ושאל לכל חטאתי, כי צריך האדם לזכור כי בעת הלוח ילך כדרך כל הארץ יאמרו לו 'שאל ענין וראה' המלאכים הנבראים מלובשים חושך, 'ושאל את מספר שמותם' אשר הוצאת בלי כוונה, על כן יאמר ויבקש רבש"ע 'ראה ענין עניות' 'ועמלי' עמל בטורח הפרנסה המונע מלכוין כראוי 'ושאל לכל חטאתי'. והנה איתא בגמ' שבועות (דף כ"ו) האדם בשבועה פירוש כשהוא אדם ודעתו ולבו עליו בעת השבועה פרט לאונס, נמצא מזה שתואר האדם היינו כשהוא בדעתו דעת אדם ולבו עליו בעת יבטא בשפתיו, אבל אבל אם מדבר בפה ואין לבו ודעתו עליו נחסר ממנו תואר אדם, ומזה נלמוד שמה שעושה או מדבר בלא דעת כלא נחשב. וזה שאמר 'איש או אשה כי יעשו מכל' [המצוות, אבל] 'חטאת האדם' שנחסר דעת האדם, 'למעול מעל בה' היינו לזכור את ה' בבלי דעת וכוונה והרי הוא כאלו הוציא שמותיו לבטלה, 'ואשמה הנפש ההוא', והתודה וגו' והשיב אשמו בראשו.

כף אחת עשרה זהב

בשמו הקדוש של הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלן זי"ע, כף הוא מלשון "כפה עליהם ההר כגיגית", ואמר: כף אחת אם יהודי נותן רק כפייה אחת, בלשון אחר "איין בייג" שמהרהר תשובה בלבו, אז נעשה "עשרה זהב" א' גאלדענע יוד, כי עשרה הוא יו"ד. (דברי מאיר)

אמור להם יברכך ה'

חסיד אחד ביקש מהמגיד הק' רבי אברהם מטריסק שיברך אותו והמגיד הקדוש היה דרכו ליטול סכום מה בעבור הברכה, אמר לו המגיד לאותו חסיד שיתן הסכום ואז יברך אותו אמר החסיד וכי מפני שאין לו ליתן, איני ראוי לברכה אמר לו המגיד יברכך ה' שאל החסיד מדוע למי שמשלם מברך אותו רבינו, ולי אומר שיברכני ה' השיב לו המגיד כך כתוב בתורה כה תברכו את בני ישראל אם תברכו להם כה ככה בלי מעות אמור להם יברכך ה'.

*

כיוצא בזה מסופר אחר הסתלקות הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זצוק"ל, באו כמה אנשים מחסידי אפטא אל הרה"ק המגיד מטשערנאביל זצוק"ל ונכנסו אליו עם קוויטל אמר להם המגיד שיתנו מעות, אמר לו הרבי שלנו היה אומר כה תברכו את בני ישראל ככה היינו בלא מעות, השיב להם המגיד זצוק"ל אמור להם יברכך ה' [כלומר למה אם כן באתם אצלן].

וישם לך שלום

פעם אחת נסע הרה"ק ר' דוד מלעלוב ז"ל עם תלמידו הרה"ק ר' יצחק מווארקא ז"ל לעיר אחת כדי להטיל שלום בין בני העיר שהיו שרויים במחלוקת, כשבא לאותה עיר עמדו להתפלל, אחרי התפילה צוה הרה"ק מלעלוב לרתום העגלה ולנסוע הביתה, תמה מאוד תלמידו הרה"ק מווארקא ופנה אל רבו בשאלה, רבי הרי באנו הנה כדי לעשות שלום בעיר ולמה זה נחזור מיד, השיבו הרה"ק מלעלוב: כשאמרתי בתפילת שמונה עשרה, "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן" כבר פעלתי את השלום כאן.

ביום השישי נשיא לבני גד אליסף בן דעואל

פעם אחת היה הקדוש בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע בבארדיטשוב, וקיבץ סכום רב לצורך איזה דבר גדול, ונתנו לו נדבות הגונות, וזאת היתה ביום ו' פרשת נשא, ועמד הקדוש על רגליו, ואמר להם: אברכם בברכת היום, והיינו "ביום השישי נשיא" ירומו ויתנשאו, "לבני גד" לבני אדם שהם ג'ומלי ד'לים, "אליסף" - אל יסופו מהעולם קודם זמנם, ואותם העקרים יהיה להם "בן", אשר "דעואל" שיהיה להם ידיעה בהשם יתברך.

(אילנא דחיי)

מיר מעלדן
נאכאמאל
די נומערן
לקראת די
ימי השמחה
בחצרות
קדשינו

מודעה משמחת

מיט פרייד טוען מיר מעלדן

אז עס איז אונז געלונגען בעז"ה צו עפענען נייע לאקאלע נומערן

אנצוקומען צו "קול סאטמאר" | און צום "לייו הוק-אפ" סיסטעם
במשך די וואך בשעת ש"ס / שמחה / מסיבה

וואו מען קען מיטהאלטן אלע דברות קודש, מסיבות און מאורעות בחצרות קדשינו.

די נייע נומערן זענען ווי פאלגנד:

קרית יואל

845-537-6660

ברוקלין

718-504-2188

מאנסי

845-694-4550

מאנטשעסטער

(0161)420-8878

לאנדאן

(020)8002-9580

בשעת א הוק אפ דארף מען דרוקן דעם פין נומער:

425 354 354

מער פרטים ווערן געמאלדן אויף קול סאטמאר, נומער 8

נדבת הרה"ח ר' אברהם מאיר ראזענוואסער הי"ו

לע"נ אביו ר' אלטר ישעי' ב"ר אברהם מאיר ע"ה

בשעת א הוק אפ קען מען רופן צו "קול סאטמאר" נאר אויפן מעין נומער:

718-305-6942

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים בפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

באסמיק, והנה לגבי מוזיקן מציעו איפכא שאמרו חז"ל (חולין ק"ה): כל מידי דצייד וחתים לית לן רשות למישקל מיניה, והשתא יובן מאמר הכתוב יברכך ה' בממון והברכה מצויה דווקא בסמיו מן העין וא"כ איכא למיחש למוזיקן לז"א וישמרך מן המוזיקן. (נחל קדומים)

☆

איש איש כי תשטה אשתו. וברש"י אי" מה כתיב למעלה מן הענין ואיש את קדשו לו יהיה לומר לך אם אתה מעבב מתנות הכהן חייך שתצטרך לבוא אצלו להביא לו את הסטה, והקשו המפוי הא תרומה מפריש הבעל וא"כ מה חטאה האשה אם היא אינו נותן תרומה. אך י"ל דהנה יש ב' דברים שהם סגולה לעשירות הא' כמו שאמרו (תנחומא פר' ראה) עשר בשביל שתתעשר, ב' דאי בגמ' (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו, והנה האשה אומרת למה לך ליתן תרומה לכהן כדי לזכות לעשירות, מוטב שתתן לי וגם תתעשר כדברי הגמ' הנ"ל, נמצא שהיא גרמה במה שלא נותן תרומה ולכן סופה להיות סוטה, אך אליבא דאמת יש נפק"מ בין ב' העשירות דאם נותן תרומה וצדקה אהני ל' גם לאחר מותו, אבל אי נותן לאשתו אין לו לאחר מותו כלום מעשירות זו, וזהו הפי' בתהלים (מ"ט, י"ו) אל תירא כי יעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו דהיינו אם העשירות באה לו בשביל אשתו, כי לא במותו יקח הכל, אבל בתרומה וצדקה גם במותו יקח. (פרדס יוסף)

☆

בכתף ישאו. ובגמ' (סוטה ל"ה) מפני מה נענש חד המלך שנשא הארון על העגלה משום שקרא לדברי תורה זמירות שנאמר זמירות ה' לי חוקיך אמר הקב"ה ד"ת זמירות קרית להו חייך שאני מכשילך בדבר שתינוקת של בית רבן יודעין שנאמר ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו עכ"ל הגמ', ולכאורה צ"ב מה מידה כנגד מידה הוא זו דמשום שקרא לד"ת זמירות לכן נשא הארון על העגלה, אך י"ל עפ"י דאי' בגמ' כשנכנסו רבותינו לכרם שביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל וכו' ר"ש אומר ח"ו שתשתכח שנאמר וענתה השירה הזאת לעד כי לא תשכח מפני זרעו, וביאור הענין הוא דחכמים ס"ל שעתידיה תורה שתשתכח מישראל והא דכתיב כי לא תשכח מפני זרעו ס"ל דלא על כל התורה נאמרה אלא מקרא נדרש לפניו וקאי על שירת האזינו דבה מיירי קראי ואותה שירה לבדה היא דלא תשתכח, ור"ש ס"ל דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו וקאי וענתה השירה הזאת על כל התורה דכל התורה נקראת שירה וקאמר עלה דלא תשכח מפני זרעו, ולזה אמר הקב"ה לדוד ד"ת זמירות קרי' להו דס"ל כר"ש דכל התורה נקראת שירה דקאי וענתה השירה הזאת על כל התורה ומוכח מזה דא"א לתורה שתשתכח מישראל, חייך שאני מכשילך בדבר שתינוקת של בית רבן יודעים ומוכח שאפשר לתורה שתשתכח. (פנינים יקרים)

וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה ואיש את קדשו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה. ישנן הרבה מצות שאין הכהנים יכולים לקיימן, כגון לקט, שכחה ופאה, תרומה ומעשרות, לעמת זאת ישנן לכהן מצות שאינן שייכים לישראל, אמנם יען שכל ישראל נחשבים כגוף אחד וכולם כלולים זה בזה, אזי כל אחד ואחד יש לו חלק במצוה השייכת לחבירו. וזהו הרמז בפסוק וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל, מצוות שהן שייכות רק לישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה, שיהיה גם לכהן חלק בהן, ולעומת זאת ואיש את קדשו מצוות שנוהגות רק בכהן, גם כן לו יהיו לישראל, אמנם זה אינו רק אם הוא זהיד להפריש מתנותיו לכהן כראוי מה שאין כן כשאני מפריש חלק משלם, אזי אין מהראוי שיהיה לו חלק ונחלה במצוותיו של הכהן, כי הרי גם המצוות שאפשר לו לקיימם אינן מקיים, ולמה לו חלק במצוות הכהן, וזהו מה שמסיים הכתוב איש אשר יתן לכהן דוקא זה האיש שנותן מתנות לכהן לו יהיה.

☆

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער וגו' הקריב את קרבנו. אמרו הקריב הקריב ב' פעמים צריך ביאור ועיין רש"י ונראה לפרש על פי דברי רש"י בשם המדרש שנתנאל בן צוער השיאן עצה זו להקריב קרבנות לחנוכת המזבח והנה כל המזכה את הרבים ומשיאם עצה למצוה זכות הרבים תלוי בו ויש לו חלק בכל מצוה שעושים אחרים על ידו, ואם כן יהיה לנתנאל בן צוער חלק בכל קרבן שהקריבו הנשיאים בכל יום ובנוסף לזה הקריב קרבנו שלו. וכך יתבאר הכתוב ביום השני הקריב נתנאל בן צוער ואם תאמר הלא בכל יום הקריב, לכן חזר ואמר הקריב את קרבנו, היינו שביום השני הקריב קרבן עצמו משא"כ בשאר הימים היה רק שותף בקרבן אחרים.

☆

על פי ה' פקד אותם ביד משה איש איש על עבודתו ועל משאו. ויש להבין שינוי הלשון, למה אמר אצל משה בני קהת אהרן ובני יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, ואילו כאן אצל בני גרשון ובני מררי נאמר על עבודתו ועל משאו, ברם כיון שבני קהת נשאו את הארון ובנשיאת הארון מציעו שהארון היה נושא את נושאיו, וא"כ הרי בני קהת היו טפלים אל משאם מאחר שהארון הוא שנשא אותם ולא הם נשאו אותו לפיכך נאמר בהם לשון זה ואל המורה על כך שהם טפלים אל משאם, הארון אמנם כאן בבני גרשון ובני מררי נאמר ועל משאו, כיון שהמשא היה טפל להם, והם היו נעלים עליו שהרי הם נשאו אותו.

יברכך ה' וישמרך. אי במדרש יברכך ה' בממון וישמרך מן המוזיקן, ונל"פ עפ"י דאי' בגמ' (בבא מציעא מ"ב.) דאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמיו מן העין, שנאמר יצו ה' אתך את הברכה

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפירושים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין פיגול במנחת סוטה

כי מנחת קנאות הוא (נשא ה. טו)

לדברי הכל ואפי' למ"ד קדשים קלים ממון גבוה, דהנה לכאור' האי דינא דבעלים מפגלין משולל הבנה דהרי האיך יוכלו הבעלים לפגל הקרבן כשהם אינם מקריבין כלל.

ואפ"ל דהא דינא הוא כסברת ר' יהודה בזבחים (לה): דס"ל דמחשבת הינוח פוסל בקדשים דהיינו אם חושב להניח את דמו למחר וכו', ובגמ' (שם) אמרי' דטעמא דר' יודא סברא הוא, דתניא אמר להם ר' יודא אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול, אף חישוב להניחו למחר פסול, ועיי"ש בגמ' דבמקום שאין בידו לעשות כן כאשר זמם, לא שייכא סברא זאת.

וא"כ י"ל דה"ה כאן דבעלים מפגלין דייקא בקדשים קלים כיון שהבשר שלו ואם יחשב לאכול הבשר חוץ לזמנו הוא דמהני מחשבתו, כיון שבידו גם לעשות כן בפועל ולכן מפאת זה יכול לפגל גם במחשבה גרידא, אבל בקדשי קדשים שאין לו כלום מן הבהמה בפועל לא מהני בהו מחשבתו כלל, וא"כ במנחת סוטה שפיר אין יכולה לפגל כלל.

☆

בתשו' כוכב מיעקב (ח"א סי' מ"ח) כתב תירוץ על הקו' הנ"ל להגאון השדי חמד ז"ל דהנה בתוס' בסוטה (כג.) בד"ה כל מנחותיהן נשרפות וכו' הקשו אהא דאיתא שם בגמ' דנשים הנשואות לכהן שהביאו מנחה מנחותיהן נשרפות, והקשו בתוס' דמה חלק יש להבעל בהמנחה ותי' עפי"ד הירושלמי דמשמע התם דאיירי דייקא במנחת סוטה ומשמע התם דבמנחת סוטה יש שותפות להבעל בחצי'ה ולכן במנחת סוטה כשהבעל הוא כהן מנחותיהן נשרפות משום שותפותו של הבעל.

והנה התוס' בזבחים (ל.) כתבו דאפי' לר' מאיר דסבר דמפגלין בחצי, דהיינו שאפשר לפגל חצי קרבן, מודה שאם מפגל בחצי קומץ או בחצי סימן של שחיטה דלכו"ע אינו פיגול, עיי"ש.

ולפי"ז מתורץ שפיר הקושיא דכיון דמנחת סוטה הוי של שותפות א"כ לא הויא כבעלים רק בחצי קומץ דהרי חצי של הקומץ שייך להבעלים וא"כ לכו"ע לא מהני מחשבת פיגול שלה, והוי כפיגול בחצי קומץ המנחה דלכו"ע אינו פיגול ודו"ק.

☆

בעולם התורה נודע ומפורסם הקושיא, דלמאן דסבר (בזבחים מז.) דבעלים מפגלין, דהיינו שהבעלים שהקדישו הקרבן יכולים ג"כ לעשות קרבנם לפיגול, ולא רק הכהן המקריב, הקשו דא"כ כל סוטה יכולה לפגל מנחתה, ע"י שתחשוב מחשבת פיגול בשעת קמיצת המנחה כיון דהבעלים ג"כ יכולים לפגל, וא"כ לעולם לא תיבדק הסוטה ע"י המים המאררים לעולם כיון שאין מנחתה מנחה, והוא קושיא משוכלת.

והנה על קושיא זו ייסד הגאון הגדול ר' יוסף ענגעל ספר בשם גבורות שמונים שבה שמונים תירוצים נאים על קושיא זו, עיי' שם ותמצא נחת, ואציגה נא כאן מעט הערות והארות בקושיא זו.

☆

הגאון הנז' (באות א') תירץ עפ"י המבואר בזבחים (דף קיד) דקדשים חשיבי דבר שאינו שלו אפי' לגבי בעלים שהקדישום וגם הבעלים אינם יכולים לאסרם במוקצה ונעבד וכדו' מטעמא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, חוץ בקדשים קלים ואלבא דר' יוסי הגלילי דסבר קדשים קלים ממון בעלים הן, עיי"ש.

והנה מבואר בר"ן (בנדרים ל"ו) דבאמת לא הי' יכול הכהן לפגל קדשים כיון דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ומה שפוסל משום שהוא עושה מעשה ההקרבה וע"י מעשה שפיר אוסר אפי' דבר שאינו שלו עיי"ש.

ולפי"ז הבעלים שאינן מקריבים ואין עושין שום מעשה בהקרבן שפיר אין להם לפגל כלל כיון דהוי של גבוה ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, וא"כ הא דס"ל המאן דאמר (שהוא ר"א בן יעקב שם בזבחים) דבעלים מפגלים בקדשים על כרחך בקדשים קלים איירי ואלבא דר"י הגלילי דקדשים קלים ממון בעלים, ולפי"ז במנחת סוטה דהוי קדשי קדשים גם לשיטתי' אין הבעלים מפגלין וא"כ שפיר תיבדק הסוטה כאשר יביאו את המנחה והבן.

☆

והגאון הנז' (בס' הנ"ל אות ד') מוסיף נופך על התירוץ הנ"ל דהשתא דאיתנין להכי שצריך לומר דהא דאמרי' בעלים מפגלין איירי בקדשים קלים, ואלבא דר' יוסי הגלילי, דסבר דקדשים קלים ממון בעלים הן, ומוסיף דאפ"ל דאיירי בקדשים קלים ולא דייקא אלבא דר' יוסי הגלילי אלא

הגבורות שמונים (אות י"ח) ג"כ מביא כתי' הנ"ל ומבאר עפ"י הנ"ל דברי רש"י בזבחים (דף מז.) שכ' וז"ל: שהבעלים מפגלין בעבודת הכהן, אם קיבל הכהן בשתיקה וחישבו הבעלים עלי' פיגול הוא פיגול עכ"ל.

ובפשטות משמע שרש"י בא לאפוקי דהיכא שהכהן לא קיבלו בשתיקה אלא שגם הכהן חשב מחשבת פיגול בוודאי הוא פיגול אמנם לכאורה הוא שפת יתר דפשיטא הוא שאם הכהן חשב מחשבת פיגול בוודאי שיפסל, ואולם לפי הנ"ל אפ"ל דכוונת רש"י הוא דבא להוסיף דייקא כשהכהן קיבל בשתיקה והבעלים חשב מחשבת פיגול דייקא אז הוא פיגול, אבל אם הכהן חישב בפירוש לאכול ולהקטירו כדת וכהלכה, אז אין מחשבת הבעלים יכול לפגל הקרבן, ועפ"י מובן שפיר אריכות דברי רש"י ודוק.

☆

ובשדי חמד (מערבת מ' כלל י"ז) מביא כמה אגרות שקיבל מגאוני דורו על קו' העולם הנ"ל, ומביא תירוץ בשם הגאון ר' דוד פרידמאן מקארלין, והיות שדבריו מצוטטין בקיצור גדול נציג ד' הגבורות שמנים (באות ד' שלכאורה נכתוין לתרצה כע"ז) דהתוס' בזבחים (כט.) כתבו אהא דאמר' בגמ' דבעי שהמפגל יעמוד במקום משולש, כ' התוס' ויש מפרשים דמקום משולש היינו דבעינן שיעמוד המחשב במקום משולש, פרט לעומד חוץ לעזרה ושוחט בסכין ארוכה שאין יכול לספול במחשבתו עיי"ש.

ומבואר שאף שהעבודה היא בפנים מ"מ כל שאין העובד ומחשבתו בפנים, אין המחשבה פוסלת דבעינן שתהא המחשבה בפנים, וא"כ אפ"ל דה"ה הא דאמר' דהבעלים מפגלים היינו דווקא אם הם בעזרה בשעת אחד מן העבודות שבמקדש ואז הם מחשבין מחשבת פיגול, אבל אם הם חוץ לעזרה לא מהניא מחשבתם דלא עדיפא בעלים מכהנים. וא"כ מעתה אודא להו חששא דהסוטה תפגל מנחתה כיון דהבעלים מפגלים דהרי יכולים להוציא את הסוטה מן העזרה, בשעת עבודת המנחה, ואז שפיר לא יועיל פיגולה, ושפיר יעלה לרצון מנחתה והמים יבדקוה.

וכן תי' הגאון בעל שו"ת חזון נחום (בנו של הגאון הכובב מיעקב) ומוסיף נופך ומבאר בכמה מיני ראיות נכונות דאסור מן התורה לאשה ליכנס לעזרה שלא לצורך עבודה א"כ ממילא לא היתה האשה בעזרה בעת שהקריבו מנחתה, וא"כ שפיר לא יכלה לפגל (ועיין בשו"ת אבני נזר מביא חידושו של החזון נחום וקלסיה עיי"ש).

ובתשו' דברי חיים (או"ח ח"ב סי' ט"ז) כתב להגאון בעל הכובב מיעקב הערות על חידושי ובין הדברים מעיר על תירוצו הנ"ל שיסודו הוא מה שמבאר עפ"י ד' התוס' שמנחת סוטה הוא חצי של האשה וחצי של הבעל, וע"ז כתב דהא ליתא דמעולם לא שמענו שתקדש חצי קומץ כמבואר בריש מנחות, וכוונת התוס' שנקדש לשם האשה ולשם הבעל כל המנחה, וזה נקרא שותף שיש להבעל חלק בכולה ולהאשה חלק בכולה וכמו שותפין בחצר שאין בו דין חלוקה ומש"ה הקדיש המנחה ע"י שניהן, וא"כ שפיר קשה קושיית העולם כיון דהמנחה נקרא כולה שלה תוכל לפגל כל המנחה וכמו בחצר שאין בו דין חלוקה שכולה של כל אחד מהן, וא"כ נסתרה דרך הכובב מיעקב.

ואח"כ מיישב קו' העולם דבתוס' מבואר דבעצם המנחה של הבעל היא אבל שהבעל מזכה להאשה שיהי' לה שותפות בגווה, והנה זה פשוט אם היתה האשה רוצה לזכות חלקה בהמנחה קודם שהקדישה המנחה, והיא רוצה לפדותה וליתן להדיט חלקה בוודאי שאין במעשי' כלום, דהבעל נתן לה לנדרה ולא לצורכה, וא"כ ה"ה אפ"ל דאם תפגל ולא תתכפר בה אז למפרע לא זכתה בהמנחה, והוי כמו שנתן לה על מנת שאת נותן לפיך דלא זכתה רק לאכילה כמבואר ברשב"א בקידושין (כג.) וא"כ לא תוכל לפגל המנחה מכח זה שיש לה חלק בה, כי אם תפגל נמצא למפרע דמעולם לא זכתה בה.

☆

ובכלי חמדה בפרשתן (דף כו.) מביא תירוץ על קו' העולם בשם הדברי חיים דכיון דקיי"ל דכל שפסולו בקודש אם עלה לא ירד, א"כ אפי' אם נימא דבעלים מפגלין והאשה תפגל מנחתה, מ"מ כיון שאנחנו לא נדע מזה, ויעלה על המזבח הוי מנחה כשרה ויבדקו אותה המים, ועיי"ש שמעיר ע"ז, אמנם תמ"ה תמ"ה קראו לעברו שאין שום שום זכר בתשו' דברי חיים לתירוץ זה.

אמנם הכלי חמדה מיישב קו' העולם באופן אחר דהרי הוא דהבעלים מפגלים ילפי' מקרא דוהקריב המקריב דבעלים קרוין מקריב וממילא יכולין לפגל מדכתיב גבי פיגול המקריב אותו לא יחשב, מ"מ הא וודאי דהכהן חשיב טפי מקריב מן הבעלים כיון שהוא עושה מעשה ההקרבה בפועל, וע"כ י"ל דהא דבעלים מפגלים היינו רק אם הכהן מקריב בסתם וסומך על דעת הבעלים, אבל אם הכהן מחשב בפירוש בשעת העבודות לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר בזמנו ובמקומו, אז מחשבת הכהן העושה מעשה ההקרבה בפועל אלימא טפי ומבטלת מחשבת הבעלים המחשבין מחשבת חוץ למקומו או חוץ לזמנו, וא"כ הרי הוי הכהן המקריב יכול לכווין כאן בפירוש בעת הקריב המנחת סוטה ושוב לא תהי' ביכלתה לפגל.

☆

לעילוי נשמת

הרה"ה ר' נחמן ב"ר ישראל ז"ל

גלב"ע י' סיון

ת.נ.צ.ב.ה.

ברכות עד בלי די

ימלא פי שבח ותהילה, להביע איחולי בידיות עצומה, ברוב ברכה עד בלי די
ואשגר בזה השורה, ברכת מז"ט בשפה ברורה, לידידי שמו הטוב הולך לפניו
אוצר בלום בתורה וחסידות, תורה ויראה אצלו שלובות, גרים תדירא באורייתא
לכל אחד מאיר פנים, שמו מהללים בשבח ורינונים, אין גומרין עליו את ההלל

החתן החשוב והמצויין

כמר יואל יאזשעף ני"ו

לרגל שהחיתו"ן נעשו יפות בבואו בברית האירוסין
למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

ויהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא, רבון עלם ועלמיא, שהזיווג יעלה יפה כליל
בהוד ובתפארת, יציץ ויפרח כגפן אדרת, ויזכה לבנות בית נאמן לישראל
למשמרת, ע"ד ישראל סבא למזכרת, ויושפע לו משמי מרומא עילאה, הני תלת
מילי מעליא, דבמזלא תליא, ויגדלו דורות ישרים בנים ובני בנים לשם ולתהילה,
עדי נזכה במהרה לקץ הגאולה, בביאת משיח צדקינו, במהרה בימינו, אמן.

חחותמים למען שמו בידיות ובהערכה

ידידו מוקירו

דוד מאיר יאקאב

פה ביני עמודי דגירסא דישיבה תורה ויראה קרית יואל יע"א

פנינים וחידושים בגמרא מס' הגיגה הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

מ"נע"י אחד המגיי"ש שליט"א

פניני התורה

כתר יתנו לך

קדישא, הוא מקבל צלותהון דישראל, וכלהו חיילין ואכלוסין מזדעזעין, ונהמין ואמרין, בריך יקרא דה' מאתר בית שכינתיה".

וכן הוא בפסיקתא רבתי (פרשה כ') אמרו עליו, על סנדלפון, שהוא גבוה מחביריו מהלך חמש מאות שנה, ומשמש אחר המרכבה, וקושר כתרים לקונו. וכי תעלה על דעתך שיודעים מלאכי השרת היכן הוא, והלא כבר נאמר ברוך כבוד ה' ממקומו, ואילו מקומו לא ראו, אלא משביע את הכתר ועולה ויושב בראש אדונו. ובשעה שיגיע כתר כל חיילי מעלה מזדעזעים, וחיות דוממות ונהמות כארי, באותה שעה עונין כולם ואומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות. בשעה שהגיע לכסאו מתגלגלים גלגלי כסאו ומתרעשים אדני שרפרף, וכל הרקיע כולם אוהים חלחלה, בשעה שהוא עובר על כל חיילי מרום וכתר שלו פותחים פיהם ואמרים, ברוך כבוד ה' ממקומו. וראה שבחו וגדולתו של הקדוש ברוך הוא, בשעה שמגיע כתר לראשו מחזיק עצמו לקבל כתר מעבדיו, וכל חיות ושרפים ואופנים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד בפה אחד אומרים ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון לדור ודור הללויה.

כתר יתנו לך

כתב ברבינו חננאל (בגליון הגמרא) "כבר פירשתי וכו' כדרך שמזכירין בכל יום ישראל בתפלתם "כתר יתנו לך המוני" וכו' עכ"ל. [מש"כ שמזכירין בכל יום בתפלתם כתר יתנו לך דבר פלא הוא, דהרי בזה"ק (פנחס רמ"ב:) כתב "ובשבת תקינו למימור במוסף כתר יתנו לך ה' אלקינו", ומשמע דרך בתפלת מוסף אומרים כן, ולא בכל יום, וכן המנהג באמת שרק בתפלת מוסף אומרים כתר].

וזהו מקור הקדושה שאומרים בחזרת הש"ץ בתפלת מוסף "כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה". ר"ל דהמלאך סנדלפון קושר כתרים לקונו, בכח תפלתם של כלל ישראל, כמבואר בסוגיא.

בגמרא (י"ג:) "וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות, אמר רבי אלעזר מלאך אחד שהוא עומד בארץ ברצפת הרקיע וראשו מגיע אצל החיות. במתניתא תנא סנדלפון שמו של אותו אופן. ויתכן שהוא עומד בארץ וראשו אצל החיות, משום שהוא הגבוה מחברו מהלך חמש מאות שנה, ועומד אחורי המרכבה וקושר כתרים לקונו.

איני וכי תעלה על דעתך שהמלאכים יודעים מקומו של הקב"ה היכן הוא והכתים ברוך כבוד ה' ממקומו, מכלל דמקומו ליכא ידיע ליה, 'במקומו' לא נאמר, שמשמע שיודעים איה מקום כבודו, אלא 'ממקומו' שנמצא, ומתרת הגמרא: דאמר שם אתגא אותו מלאך מזכיר את השם המפורש על הכתר ואזל ויתיב ברישיה והכתר מעצמו הולך ויושב במקום שחלק לו הקב"ה להושיבו שם".

מהתפלות נעשו עטרות להקב"ה

וכתבו בתוס' (ד"ה סנדלפון כו' וקושר קשרים לקונו) וז"ל: "מתפילתן של צדיקים הוא עושה עטרות". וכתב המהרש"א מקבל תפילת הצדיקים ושירתן וקושר מהן כתרים לקונו כדאיתא במדרשות עיי"ש.

ובאמת כן איתא במדרש רבה (בשלה פכ"א ד') "מאחר שכל הכנסיות גומרות כל התפלות, המלאך הממונה על התפלות, נוטל כל התפלות שהתפללו בכל הכנסיות כולן, ועושה אותן עטרות, ונותן בראשו של הקב"ה, שנאמר 'עדיך כל בשר יבואו', ואין עדיך אלא עטרה כו', עיי"ש.

צלותהון בכו מתקבל

וכן איתא בזה"ק (וישלה דף קס"ו:) "ההוא מלאכא דמומנא על צלותהון דישראל, סנדלפון שמייה, נטיל כל אינון צלותין ועביד מינייהו עטרה לחיי העולמים". וכן הוא בזה"ק (בשלה נ"ח). "ותאנא סנדלפון עלאה הוא על שאר חבריו, חמש מאות שנין, והוא קאים בתר פרגודא דמאריה, וקשר ליה כתרין, מבעותהון דצלותא דישראל, ובשעתא דמטי האי כתר לרישיה דמלאכא

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים
כ"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

כסא דנחמיתא

בשם רבני ולומדי כוללינו, נשגר בזה מריחוק מקום רגשי
תנחומינו, קדם מעלת כבוד ידידינו האחים הנגידים הנכבדים,
רודפי צדקה וגומלי חסדים, פעליהם הכבירים עליהם מעידים,
למזכות כוללינו המה תומכים נלהבים, כולם ברורים ואחובים,
מוקירי רבנן בכל עת ועידן, והן גופן צורכי דרבנן,

מזה"ר משה אריה ומוה"ר דוד פריינד

מנכבדי קהילתנו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א

ואתם עמם מזה"ר יצחק פנחס פריינד הי"ו
אב"י בעזאב"י בארא פארק יע"א

המתאבלים מרה על פטירת אמם החשובה והצנועה ויהללוה בשערים מעשיה
מרת ברכה ב"ר חיים ע"ה

זכות התורה בודאי יזקף לזכותה, ותעמוד לעד צדקתה, תנחומינו
הנאמנים ישעשעו נפשיכם ונס יגון ואנחה ששון ושמחה
ישיגוכם, וזכות החזקת תורה יגן עליכם, ותמליץ טוב בעדיכם
שמעתה ועד עולם ישמע אך קול ששון באהליכם, אמן כיה"ר.

החותמים במדרש תנחומ"א
הנהלת הכולל רבנו ותלמידיהוון

מאמרים יקרים, ע"ד מוסר וחסידות שזורים על סדר פרקי אבות נאמרים

על הפרק

פרק ב' משנה ב' - פל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה

כתיבת חידושי תורה

וקנ"ה לך חבר

ידוע המליצה על גודל מעלת כתיבת חידושי תורה, לפרש דברי המשנה (אבות פ"א מ"ו) "עשה לך רב וקנה לך חבר" דקנה לשון קולמוס, שהקולמוס יהיה החבר שלך, ר"ל שתתרגל לכתוב חידושי תורה.

נחקק על הלוחות

ובגודל מעלת כתיבת חידושי תורה כתב בישמח משה (פר' כי תשא) בשם העשרה מאמרות שמי שעוסק בתורה לשמה, מה שמחדש נחקק על הלוחות. ופי' בזה מה שאומרים בתפילה, ותן חלקינו בתורתך, והוסיף הישמח משה דבמדה שאדם מודד מודדין לו, ולכן דוקא אם הוא כותב החידושי תורה אזי זוכה שהדברים נכתבים ג"כ על הלוחות.

הקב"ה גוזר כמה ספרים יעשה

בספר חסידים (סימן תק"ל) כתב דברים כדרכונות על המונע מלכתוב חידושי תורה, וז"ל הקב"ה גוזר מי יהיה חכם, וכמה ספרים יעשה, יש שגוזר עליו שיעשה ספר אחד או שנים או שלשה, וכו' וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר ואינה כותבה ויכול לכתוב, הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גילה לו אלא לכתוב, דכתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם וכתוב יפוצו מעינותיך חרצה, וזהו שכתוב יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם אם טוב, שגילה לו, אם רע שאינה כותבו עכ"ל.

בשו"ת ערוגות הבושם (בהקדמה) מבאר דברי המשנה "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה", שאפילו אם אדם משלים עצמו בתורה, ולומד ומחדש חידושי תורה כל ימי חייו, אם אינו כותבו בכדי שיוכלו הבאים אחריו ללמוד מתורתו, הרי נמצא כל מה שלמד נתבטל, וזהו הפירוש "כל תורה שאין עמה מלאכה" – היינו מלאכת הכתיבה – "סופה בטילה", אבל מי שכותב חידושי תורה יש לה קיום לדורות.

*

אכשרא דרא וב"ה נתרבו ספסלי דמחברי ספרים בכל מקצועות התורה, ובכל יום ויום ספרים חדשים נבראים, בבחינת "חדשים לבקרים רבה אמונתך", וכדאיתא בספה"ק לפרש הקרא (קהלת ב' ב') "ויותר מהמה בני הזהר עשה ספרים הרבה אין קץ", ופירוש בתרגום "ויתר מנהון בני אודהר למעבד ספרי חוכמתא סגי עד לית סוף ולמעסך בפתגמי אורייתא. ע"כ אמרנו דבר בעט"ו להעלות על הכתב מספרים הקדושים בגודל מעלת כתיבת חידושי תורה.

פריה ורביה

בספר ראשית חכמה (שער קדושה ד' כ"ט) כתב שכמו שצריך לפרות ולרבות במין הגשמי, כך צריך שיפרה וירבה במין הרוחני, דהיינו להוסיף ולחדש בתורה. וכן כתב בדרך פקודיך (מצוה ראשונה פרי' ורבי) שבכתיבת חידושי תורה מקיימים מצות עשה של פוריה ורביה ברוחניות. ובבעל הטורים פרשת עקב הביא לזה רמז מפסוק לא יהא בך עקר ועקרה גימט' "בדברי תורה".

כתיבת ספר תורה

בשו"ת נפש חיה (י' ע"ה) הביא שכתיבת חידושי תורה נכללת בדין כתיבת ספר תורה.

ותלמודו ביד"ו

בגמרא (ב"ב י:) "אשרי מי שבא לאן ותלמודו בידו". ופירש המהרש"א "עיקר הלימוד, ושנעשה בו רושם הלימוד הבא מכתיבת יד, אשר ע"כ נקראו חכמים סופרים". ובזה פירש הר"ף (בעין יעקב שם) ראיית הבריייתא מהפסוק "קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך". "קשרם על אצבעותיך" – דהיינו דיש לכתוב חידושי תורה בידו – ועי"ז יזכה כתבם על לוח לבך" – שע"ז יהיה חקוק בלבו התורה.

סל מלא ברכות

בשורות אחדות מועט המחזיק את המרובה, אברך ברכת מזל טבא בידידות וחבה, קדם ידידי הבחור החשוב הנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, תורה יר"ש וחסידות אצלו כלולה

במר יזאל הלוי יאזשעה זי"י

לרגל שמחתו באירוסיו למז"ט ובשעטו"מ

יה"ר שהזיווג יפה יעלה, וכל משאלות לבך לטובה ה' ימלא ותמשיך לישב באהלה של תורה, מתוך רב שמחה ואורה.

כ"ד ידיך השמח בשמחתך מרחוק מקום וקירוב לב

אהרן משה גראס

קיצור דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הלכות ברכות (ל"ה)

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

ירקות מבושלות

ירקות מבושלים שמשתינים לגריעותא בשעת בישולם - ברכתם שהכל.

ואם הירקות נשתבחו בשעת הבישול מכה שאר הדברים שניתנו בקדירה - תלוי דין ברכתם במטרת בישולם, דאם מטרת בישולם היתה בכדי שהם בעצמם יהיו ראויים באכילה אזי ברכתם בורא פרי אדמה (ואע"פ שטעמם הטוב בא מכה שאר התבשילים).

ואם מטרת בישולם בא רק בכדי לתת טעם טוב בשאר התבשיל ולא בכדי לאוכלם בעצמם - מברך עליהם שהכל כשאכלם לבדם (כיון דטעמם הטוב לא בא מעצמם אלא מכה שאר הדברים, ולא דמי להא דפסק המחבר בס' ר"ב דאגוז המטוגן בדבש דברכתו העץ אע"פ שאין השבח בא מצד עצמו אלא רק מחמת הדבש, דשאני התם דאגוז עיקר והדבש בא לתקן את האגוז, משא"כ בזה שהעיקר הוא שאר התבשיל ומטרת נתינת הירקות הוא בכדי שהם יתנו הטעם בתבשיל ולא בכדי לאוכלם בעצמם, ולכן ברכתם שהכל אף שקיבלו ממילא טעם טוב).

בצלים [צויב"ל] ושומים מבושלים

בצלים ושומים מבושלים שניתנו כתבשיל של מרק או בשר וכדו' בכדי שיוסיפו טעם לתבשיל - האוכלם בפני עצמם מברך שהכל (דבדוק כלל מטרת נתינתם בתבשיל הוא בכדי שהם יתנו הטעם בתבשיל, ולא בכדי שהם בעצמם יקבלו טעם טוב ולכן ברכתם שהכל).

ובאמת אם מטרת נתינת הבצל הוא גם בכדי לאוכלו בעצמו כמו שאר הירקות - מברך עליו בורא פרי אדמה.

בצל המטוגן בשמן - ברכתו בורא פרי אדמה, כיון דמטרת הטיגון בשמן הוא בכדי להשביח טעם הבצל שיהא ראוי לאכילה.

בצלים שנכבשו עם דג מלוח [הערינ"ג] - האוכלם בפני עצמם מברך עליו בורא פרי אדמה (דמטרת נתינת הבצל בהערינ"ג הוא גם בשביל הבצל שיקבלו טעם טוב, והרבה נהנים גם מהבצלים עצמם לאחר שקלטו טעם הכבישה).

וכמובן דזהו דווקא כשאוכל את הבצל לחוד, משא"כ כשאוכלו ביחד עם ההערינ"ג מסתבר שמברך רק על ההערינ"ג שהוא העיקר ופוסט את הבצל.

בצלים המעורבים עם ירקות וכבושים בחומץ - מברך אדמה אף כשאוכל הבצלים לחוד (כנ"ל).

עגבניות [טאמאט"ן] מבושלות

עגבניות מבושלות - אם נתבשלו במים לחוד ברכתם שהכל (כיון שמאבדים את טעמם הטוב בשעת הבישול). ואם נתבשלו בתוספת שאר דברים תלוי דין ברכתם במטרת בישולם - דאם הכוונה בבישולם הוא עבור השבחת העגבניות לצורך אכילתם, ברכתם אדמה.

ומצוי תבשיל הנקרא "שקשוקה" שמטגנים עגבניות עם ביצים ומטרת הבישול או הטיגון הוא בשביל עצמם אזי מברכים עליהם אדמה [חוץ מברכת שהכל שמברך על הביצה], (וכמובן שמירי שאוכלם שלא בתוך הסעודה).

וכן מצוי מאכל הנקרא "לעטשא" העשוי מתערובת של טאמאט"ן ופאפריק"ע מבושלים, שמטרת בישולם הוא בכדי להשביח טעמם, על כן האוכלם שלא בתוך הסעודה מברך אדמה ואם הכוונה בבישולם היתה בכדי לתת טעם בשאר התבשיל - ברכתם שהכל.

עגבניות כבושות - ברכתם אדמה דהדך לכובשם ולאוכלם כך.

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריין אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

הולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי ישכר דוב בן רבי יצחק זי"ע הס"ק מראדישיץ

יומא דהילולא י"ח סיון (תר"ג)

הגה"ק רבי ישכר דוב מראדישיץ נולד בשנת תקכ"ה לאביו ר' יצחק בעיר ראדישיץ שהי' איש תם וישר ירא ה', אשר שמש בתור משרת את המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, ולאמו אשר היתה אחותו של רבי זונדל מראדישיץ זצ"ל מתלמידי הרבי אלימלך מליזענסק זי"ע.

כבר מימי ילדותו התנהג בקדושה ובטהרה יתירה ממש כאחד הקדושים, וכד הוה שבע שני כבר הי' דרכו לילך כל יום במקוה ולטבול את עצמו לקבל עליו קדושה יתירה, אף בימות החורף שע"פ רוב הי' המים קרים ונקפאים, שידוע לא חממו אז המקוואות בפרט בעיירה קטנה, לא הפריע לו את דרכו בקודש ותבר גזיזא דברדא וטבל, ועשה את זה בסתר לבל יודע לאיש אחד מעשהו בקודש, עד שנודע הדבר ע"י מעשה שהי' הי' לו חבר אשר למד עמו בחדר, שהי' מאד דבוק בו, והוא ידע את מעשהו בקודש, והתקנא בו ועשה כמעשהו וג"כ הלך למקוה עמו, עד שפ"א בהלכס למקוה קרה מאד בימות החורף, התקרר החבר עד מאד ונפל למשכב, עד שהגיע לידי סכנה רח"ל, והנער הודה סיבת התקררותו, אמו של הנער כששמעה דברי הנער, רצתה להעלים הקדוש ושפכה עליו חמתה, על מה ולמה עשה כך אם הוא משוגע מה הוא רוצה מבנה, והעלים נסה להצטדק שלא אמר לו אף פעם ללכת עמו למקוה, וכשמעו את מצב חליו של חברו כי רע מאד, נכמרו רחמיו עליו, ורץ תיכף אל העלי' שעל הבית, והתבודד בינו לבין קונו ואמר תהלים מהחל עד גמירה בדמעות שליט, והרבה כ"כ בדמעות עד שנתמלא צלוחית קטן מדמעות, אח"כ לקח חתיכת צוקער וטבל א"ז בהדמעות, ונתן לתוך פיו של החולה ותיכף הוטב לו ממחלתו המסוכנת, ונתרפא כאחד האדם.

אחר חתונתו עבר לגור בעיר חנטשין, ועסק בהוראה, אולם הוא לא הצליח בפרנסה זו, והלך קצת כרוכל למכור דברים קטנים בהכפרים, אבל גם זה לא הצליח ואשתו הרבנית קיבלה על עצמה את עול הפרנסה והיתה מתפרנס ממה שהיא היתה כובסת בבתי העשירים, כדי שיוכל בעלה הק' לעסוק בתורה ועבודה באין מפריע. רוב השנה כיתת רגליו בחצרות גדולי החסידות, כמו שאמר על עצמו "יתתי לי שוכתי לשמש על ידי מאה ועשרים תלמידי חכמים כולם בעלי רוח הקודש", אך תלמיד מובהק הי' להרה"ק ר' משה לייב סאסעבער זי"ע שישב אצלו איזה שנים רצופות, ומהרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע שממנו קיבל רוב תורתו, ואף כתב דברי תורה ששמע ממנו ולא רצה להדפיסו בחייו רק נדפס לאחר פטירתו ע"פ פקודתו של תלמידו הגדול בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע, גם קיבל הרבה מהרה"ק החוזה מלובלין ומהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע.

תורה מתוך הדחק

כאמור עברו עליו ימי נעוריו בעוני ובמחסור, לימים כשכבר הי' מפורסם בעולם לפועל ישועות ונהרו אליו אנשים רבים לנהנות ממנו עצה ותושיה ולקבל ברכותיו, סיפרה הרבנית לפני קהל חסידים, שפ"א בימי חורפם שהעניות הי' מנת חלקם, ובעלי לא שלח בידו במסחר כי הי' בטלן עד שקראו אותו בעריל בטלן, ולא הי' בידינו אפי' שוה פרוטה, והי' ימים שהיינו מתענים כמה ימים רצופים, פ"א אמר לי בעלי הקדוש, עד כמה תסבול אצלי כ"כ מדחקות, שמע בתי איעצך ותמלטי נפשך מחרפת רעב, הלא את רואה שאני בטלן ולא מצליח בשום מלאכה, אני אתן לך גט פטורין ותוכל להנשא לאחר אשר יכלכלך ויטיב לך, ולא תגוע ברעב בגללי, ואני כאשר אבדתי אבדתי, וענית לי למה ידבר כך הלא ידעת

שנפשי קשורה בנפשך, ובאשר תלך אלך ועוד נשמתי בי לא אעזובך רק המות יפריד בינינו, וה' הטוב יראה בענינו וירחם עלינו בקרוב וירחיב את גבולנו, והמשיכה לומר מהיכן שאבה את הבטחון החזקה הזאת, ממעשה שקרה לי בימי נעורתי בבית הורי שהי' דרים בכפר, ואצלם הי' מצות הכנסת אורחים יקר מאד, ותמיד עמדו על פתח ביתם שעמדה בפרשת דרכים לראות אם יש עוברים ושבים והכניסו לביתם ונתן להם לאכול ולשתות, ותמיד היתה ביתם מלאים עם אורחים ואביה ואמה עמדו ושרתו אותם במאור פניהם, פ"א הי' יומא דשוקא ואבי ואמי הלכו שם לרגלי מסחרם, והי' צריכים לשהות שם כל היום, אז בקשו ממנו אבי ואמי שאני יהי' תחתם אם יהי' איזה עובר ושב ליתן לו אוכל וכדו', ונסעו העיר, והנה באו שני אורחים, וכשדרכו על מפתן ביתנו וראו שאין איש בבית רק אני לבדי

תבטיח לי שתיכף עם ביאתך לביתך תלווה לך מעות ותתן לבעל העגלה שיחזיר לי הכסף או אלוה לך, החסיד הבטיח לו לעשות כרצונו ותיכף בבואו לעירו לווה כסף ונתן להבעל העגלה שיחזיר את להס"ק, והבע"ג תיכף חזר עם הכסף להס"ק והחזיר לו המעות, ואחר כמה שעות נתסלק, כמה ימים לפני יום פטירתו נכנס אליו בנו הרה"ק ר' ישראל איטשא זצ"ל ושאלו בזה"ל: העולם אומרים שדמעות העין יפה להחולה וכבר שפכו העולם חביתין דמעות עבורך ולא הועיל, אבקש ממך אם התעצמת על איזה דבר הרף מזה כי העולם צריכים אותך, הס"ק לא ענה לו כלום אלא אמר אלו דברים "עליונים מבקשים רבי ותחתונים מבקשים רבי, ויהא רעוא שיכופו התחתונים את העליונים", ביום ו' עש"ק בהעלותך את הנרות י"ח סיון תר"ג אחר הצהריים נצחו עליונים את התחתונים ונשבה ארון האלקים, הובא לקבורה ביום א' שם בראד ישיין.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לוח ההילולא

י"ד סיון

❖ רי חיים מוואלזין ב"ר יצחק - תקפ"א

ט"ו סיון

❖ יהודה בן יעקב משבטי יה - ב"א שי"ד

❖ רבי דוד דוב מייזליש אב"ד אוהעל ב"ר מרדכי זאב (בנן דוד) - תש"ד

ט"ז סיון

❖ רבי מרדכי מנחם מענדל מווארקא ב"ר ישראל יצחק - תרכ"ט

❖ רבי ברכה ט"ב מאוהעל ב"ר משה יוסף - תרע"ח

❖ רבי שלום אליעזר מראצפערט ב"ר חיים מצאנו - תש"ד

י"ז סיון

❖ רבי אהרן (השני) מקארלין ב"ר אשר מסטאלין (בית אהרן) - תרל"ב

י"ח סיון

❖ רבי ישכר דוב מראדישיין ב"ר יצחק - תר"ג

כ' סיון

❖ רבי צבי הירש מנאדבורנא ב"ר שלום זעליג (צמח ד' לצבי) - תקס"א

❖ רבי אליעזר פיש מביקסאד ב"ר משה - תש"ד

כ"א סיון

❖ רבי שלמה שפירא ממנוקאטש ב"ר אלעזר מלאנצהוט - תרנ"ג

יצאו בחפזון כי לא רצו להיות לבד עמו בבית, וראיתי על פניהם כי אנשים חסידים הם, והיתה לי צער מזה כי ידעת שהם רעבים ויעפים מן הדרך, ובשבילי לא באו הביתה, רצתי אחריהם וצעקתי אחריהם אנה כבר מוכן לפניכם אכילה ושתייה סעדו לבכם ואחר תעבורו, ואני אמתין בחוץ ולא תעבור על איסור יחוד, וכשמעם דברי נכנסו לבית ואכלו ושתו, כשיצאו מן הבית ברכוני שאזכה להנשא לאיש צדיק וקדוש שיאיר לכל העולם בתורתו וחכמתו, בלילה כשחזרו הורי ספרתי להם כל המאורע, שאלני אבי על צורת האנשים האורחים, וכשציירתי לפניו את צורתם, קפץ אבי מתוך שמחה ואמר הלא ידעת בתי שאלו היו האחים הקדושים רבי אלימלך והרבי ר' זושא זי"ע, ומאד שמחו על שזכו להיתו אושפזוכני של הני תרי צדיקא, וביותר שמחו על הברכה שברכונו, והנה כאשר אני רואה שברכתם נתקיימו בי שנשאתי לאיש צדיק וקדוש, היתכן מפני חיי שעה שדחוקה לנו כעת להתגרש ממך הרף ממני ואל תדבר עוד כדברים האלה, כי תשועת ה' כהרף עין, וכששמעו דברים אלו שוב לא חזר לדבר עמי כדברים האלה רק אדרבה חיזק אותי בדבריו הק' עד שריחם ה' עלינו ונתפרסם בעולם.

צדיק מה פעל

אחר שסבל מדחקות עבר מחנטשין לחמיאלניק, אך גם שם לא חל שינוי לטובה בדחקותו, ועבר לעיירה הקטנה ראדישיין אשר כיהן שם ברבנות, ושמה נתפרסם שמו בתפוצות לפועל ישועות גדול, אשר ראו אצלו מופתים אשר לא ראו אצל שאר צדיקי דורו, ואלפי ישראל נהרו אליו בבקשותיהם ובצרותיהם, תלמידו הרה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע שאלו פ"א למה צריך להמופתים אשר הוא עושה, הלא יותר טוב ללמוד לתלמידים הצמאים לדבר ה' דרך חסידות, השיב לו "כי הוא נשלח לעולם הזה לפרסם אלקותו ית"ש בעולם", גם צדיקי דורו שלחו לפניו בקשתם להפקד בישועה ורחמים, פ"א חלה הרה"ק ר' איציקל מווארקא זי"ע שלח אליו ר' איציקל שליח מיוחד עם פתקא ופ"נ עבורו, שלח לו הס"ק ע"י השליח חתיכת צוקער לסגולה, כאשר בא השליח בחזרה אל ר' איציקל לקח ממנו החתיכת צוקער בידו ואמר: הננו מוכן ומזומן לקיים מצוות לשמוע דברי חכמים, ואכל החתיכת צוקער, ותיכף הרגיש שינוי לטובה, עד שהבריא לגמרי, ומאז על כל צרה שלא תבא שלח תיכף אל הס"ק פתקא עם פ"נ שיתפלל על זה.

אחרית ימיו

בשנתו האחרונה רבו לבוא מכל המדינות דיבוקים רח"ל, יותר מהרגיל לבוא, ושאלו אנשי המקום את הרוחות מדוע מרבים לבוא כעת יותר מהרגיל, ענו רובם ככלם "אזוי לאנג ווי דאס לעכטל צאנקט" המה באים להחיות נפשם להשיג אצלו תיקון לנפשותם, אחד מחסידיו ה' עני גדול, וכל פעם שבאו אל רבו הס"ק לווה מן רבו הוצאות הדרך וכשחזר החזיר לרבו את הלוואתו, בחג השבועות האחרון של הס"ק גם רצה ללוות מן רבו, ענה ל הס"ק שאל אלוה לך כיון שלא תחזיר לי, שאל אותו החסיד אם ה' כבר פעם של החזיר, השיבו הס"ק שאם

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — עב — בלתי מוגה

יום ג' פרשת נשא (ב) תשס"ט לפ"ק

בשמחת שבע ברכות אצל כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א לרגל נשואי בנו ני"ו למז"ט

שהתקיימה בבית הרבני הנגיד הנכבד מוה"ר אברהם אהרן לעזער הי"ו ראש הקהל דק"ק באבוב

האדמו"ר מבאבוב: מ'האמ ביי אונז גערעדט פון ראזוואדאווער רב עפעס אזוי גרויס. (הוא היה דודו אחי אמו של הגה"ק מהר"ש הראשון מבאבוב ז"ל)

רבינו: ער האט זיך אמאל אריינגעכאפט ביים ישמח משה אין צימער און ער האט געעפנט דאס לעדל – דעם ישמח משה'ס לעדל פון די קמיעות² – אזוי ווי ער האט דאס געעפנט, האט דער ישמח משה מרגיש געווען, און איז געקומען צו גיין, און האט איהם געזאגט "לאז אפ", האט דער ראזוואדאווער רב געזאגט אז ער האט געזעהן א אפגעשריבענע קמיע, און די אותיות האבן געלעבט, ס'האט ממש געהאט א חיות³.

"ווען משה'לע דאוונט קבלת שבת, זיצט דער ראפשיצער זידע און די באבע אין גן עדן און זענען זיך מחיה מיטן דאווענען פון דעם אייניקל", עיי"ש.

ידוע שמרן הישמח משה השתמש הרבה עם קמיעות לאלו שהתדפקו על פתחו להפקד בדבר ישועה ורחמים. ובס' תהלה למשה מובא שפע"א גילה מרן הישמח משה לנכדו מרן הייטב לב כי זה דמסתיר כח פעולותיו ותפלותיו בנתינת קמיעות יען כי מידת הענווה ושפלות רוח הוא מוטבע בטבע במשפחתו הרוממה מדור דור אשר יסלדו מכל פרסום ויוהרא והוא אינו יכול להשיב פני הבאים אליו ריקם על כן הוא מסתיר כח תפלותיו ופעולותיו בשמים באיצטלא של קמיעות.

סיפר כ"ק רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע שהי' לו למרן הישמח משה 'סופר' שהי' כותב לו הקמיעות, והי' אומר דכחוסופר כותב הקמיע

האדמו"ר מבאבוב קבל את פני רבינו בכבוד

האדמו"ר מבאבוב: ס'איז היינט א גרויסער יארצייט, רבי משה'לע ראזוואדאווער'ס יארצייט (י' סיון תרנ"ד)

רבינו: ער איז געווען א איידעם ביים זידן דער ייטב לב (זו' היתה הרבנית הצדיקת מרת גיטל יהודית ע"ה בתו הבכירה של מרן הייטב לב זי"ע), ער האט חתונה געהאט זייער יונג (בחדש סיון תר"א בן י"ד שנה).

האדמו"ר מבאבוב: ער איז נאך געווען ביים ישמח משה אפאר חדשים.

רבינו: גאר א קורצע צייט (כי באותו שנה נסתלק הישמח משה ביום כ"ה תמוז תר"א).

כ'האב געהערט אז ווען ער איז געווען ביים ישמח משה, האט איהם דער ישמח משה מכבד געווען מיטן דאווענען – שחרית צי קבלת שבת – פאר'ן עמוד, און ער האט געדאוונט פאר'ן עמוד, די צווייטע וואך האט ער איהם נאכאמאל מכבד געווען, די דריטע וואך האט ער איהם נאכאמאל מכבד זיין, האט ער געזאגט "כ'בין דען עפעס דער שטאט'ס חזן?" האט דער ישמח משה געזאגט "זאלסט וויסן אז אין הימל האט מען הנאה פון א דאווענען, וואס איז אן קיין פנויות"¹

סיפר הגה"צ מסטיטשין זי"ע שהרה"ק מראזוואדאו התפלל לפני התיבה קבלת שבת עפ"י פקודת הישמח משה, והישמח משה אמר

האדמו"ר מבאבוב: זיינע קמיעות האבן געהאט א חיות. **רבינו:** דער ראפשיצער רב האט געהאט א הקפדה אויפן ישמח משה וועגן די קמיעות,⁴ ער האט אפגעשריבן א בריוו צום ישמח משה דערוועגן, ווען ער האט געענדיגט צו שרייבן האט זיך אויסגעגאסן די טינט אויפן בריוו, האט ער געזען אז ער דארף נישט צו שרייבן.

האדמו"ר מבאבוב: דער ייטב לב ברענגט איהם אויך אראפ.

רבינו: יא ער ברענגט איהם אין פרשת בא, ער שרייבט דארט "חתני הצדיק הקדוש".⁵

האדמו"ר מבאבוב: אמאל האט מען נאר נאכגעזאגט שמועסן מיט ענינים, קיין תורות האט מען נישט געוואוסט נאכצוזאגן פון ראזוואדאו, ס'קומט דאך היינט אפיר כתבי ידות און תורות פון ראזוואדאווער רב, אזעלכע נפלאות. ס'איז שווער אזוי זיך אויסצודריקן, "מזעחת נאך מער פון די פריערדיגע ספרים", אלעס שטימט אזוי, חכמה בתוך חכמה, א מוח נפלא געווען.

רבינו: פון דזיקובער רב (אביו של הרה"ק מראזוואדאו, ה"ה הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זצ"ל בן הרה"ק הורע קודש מראפשיץ זצ"ל) איז דאך

עדיין אינו כלום אלא כשאני לוחש עלי' (באשפרעך) אני נותן בה חיות. וידוע שהרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע הי' מתנגד מאוד לנתינת קמיעות ואמר פע"א דרך המגיד הק' מקאנניץ הי' יכול ליתן קמיעות כי לא הי' בן אדם כלל, נענה לו הרה"ק רבי שלום מקאמינקא ואמר דגם הרב מאוהעל אינו בן אדם ויכול לתת קמיעות והוסיף דראה בעיניו איך שקמיע של הרב מאוהעל יש לה חיות והולך על ידו של אדם מלמטה למעלה. ויסופר שהי' לו למרן הישמח משה שולחן מיוחד מלא מקמיעות וכשהיו מבקשים ממנו קמיע הי' פושט ידו והקמיע היתה מתקרבת עצמה לתוך ידו.

4

בס' פאר וכבוד (ה"א, מונקאטש תרע"א) מסופר שהרה"ק העטרת צבי מזידיטשוב היה אצל מרן הישמח משה, ושאלו הלא כתיב רצון יראיו יעשה, ולמה לו למר להשתמש עם קמיעות, והשיב לו הישמח משה, הלא אמרו חז"ל (ויקרא רבה פ"ד) תפילה עושה מחצה, אם כן על ידי התפילה אני פועל מחצה, ומחצית השני' על ידי הקמיע, על זה ענה הרה"ק מזידיטשוב, אנו מתפללים וחוזרים ומתפללים על המחצית השנייה, עד שפועלים הכל על ידי כח התפילה.

5

וז"ל: "ומפי חתני הרב הצדיק הקדוש המפורסם בישראל גדול שמו מהו' משה הורוויץ נ"י אבד"ק ראזוואדאו בהיותו בימי נעוריו סביב לשולחני שמעתי...", ע"ש.

אויך לעצטנס געדרוקט געווארן "דמשק אליעזר", צוזאם גענומען זאכן פון איהם, מלקטים האבן דאס געדרוקט, אבער ארגינעל איז דאך געווען אסאך מורא'דיגע כתבים פון דזיקובער רב וואס איז נישט געדרוקט.

האדמו"ר מבאבוב סיפר לרבינו אודות הכתבי יד שהגיע

לאחרונה לידיו ומנח בבית גנזיו שבו חידושי תורה

מהרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע

האדמו"ר מבאבוב: כ'האב שוין א לאנגע צייט געוואוסט דערפון אז ס'איז דא אזא זאך, אונז האבן מיר דאס באקומען פסח שנת תשס"ה.

מיט וואס קען איך מכבד זיין דעם סאטמאר רב, כ'וועל אריבער שיקן ברענגען די כתבי ידות דאס צו ווייזן, כ'האב א כתב יד דברי תורה פון א גאנץ יאר פון דזיקובער רב.

האדמו"ר מבאבוב ציח לא' מבניו להביא הכת"י

רבינו: ס'איז זיין אייגענער כתב?

האדמו"ר מבאבוב: זיין כתב נישט, ס'איז דא אפאר ערטער הערות, דער איד והראה על הרב ציטראנעבויס שהתעסק בהכת"ו איז א מבין אין כתבי ידות, און ער האלט אז ס'איז די הערות פונעם דזיקובער רב ז"ל, דאס איז זיכער אז ס'איז זיינע תורות, ער ברענגט דארט זאכן פון פאטער פונעם זרע קודש (אבל אינו מזכירו בפירוש בשמו הק'), און וואס ווערט געברענגט אין "אמרי נועם" (מהרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זצ"ל) בשם אביו (ה"ה הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זצ"ל), און דארט (בכת"י) שטייט עס אויך.

דער כתב יד איז פון איין יאר.

דער מחבר שרייבט דארט אז ס'איז געווען דארט יעדע וואך א תורה אויף זכור את יום השבת לקדשו, און ס'איז פארלוירן געגאנגען, ס'זעהט אויס אז דאס איז דער כתב יד, ער פירט צו יעדע וואך צו זכור את יום השבת לקדשו, און ער מיינט אויף אנדערע בחינה יעדע וואך זייער שיין.

רבינו: מ'האט דאס שוין געדרוקט?

האדמו"ר מבאבוב: כ'לערן פאר פון דעם יעדן חנוכה ביים מיש און חול המועד פסח, און מ'דרוקט עס. כ'האב שוין אסאך מאל נאכגעזאגט פון דעם אזעלכע נפלא'דיגע זאכן.

עס איז געווען ביי מיר דער וויזשניצער רבי פון מאנסי און כ'האב עס אויך געוויזן פאר איהם.

רבינו: ער איז דאך אויך א דזיקובער אייניקל (כי זקני הרה"ק
האהבת ישראל מוויזשניץ הי' חתנו של הרה"ק בעל אמרי נועם מדזיקוב בנו
של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ז"ע).

האדמו"ר מבאבוב: ווען ער איז געווען ביי מיר איז
פונקט געווען דעמאלטס פרשת קדושים, וואס דארטן איז
געווען א שמועס וועגן שבת, "מ'מיינט אז נאר אין קאסוב
האט מען געוואוסט וועגן שבת, אין דזיקוב האט מען אויך
געוואוסט פון שבת צו זאגן", אזא ווארעמער שמועס וועגן
שבת "אזוי ווי פון אהבת שלום".

דער דזיקובער זיידע (הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב הי' חותנו של
הרה"ק רבי מאיר נתן אבי הרה"ק רבי שלמה הראשון מבאבוב ז"ל) האט
מקפיד געווען מ'זאל נישט דרוקן, און אין ראזוואדאו האט
מען מקפיד געווען מ'זאל נישט דרוקן, דאס איז דאס לשון
וואס מען האט נאכגעזאגט פון איהם "ווי לאנג וועלט וועט
זיין וועלט זאל מען נישט דרוקן".

רבינו: וועגן דעם דרוקט מען דאס נישט? וועלט איז דאך
שוין לאנג נישט וועלט...

האדמו"ר מבאבוב: דאס וויל איך זאגן, בזה הלשון, ווען
כ'בין געגאנגען דרוקן פון מעליצער רב (ספר "זרע יעקב"
מהרה"ק רבי יעקב ממעליץ זצ"ל), וואס כ'האב ארויס געגעבן פון
א כתב יד פון מעליצער רב, כ'האב דאס דעמאלטס
געברענגט צום טאטן ז"ל (כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצ"ל),
מ'האט געשמועסט דעמאלטס וועגן דעם וואס מ'האט
מקפיד געווען מ'זאל נישט דרוקן, כ'האב נאכגעזאגט די
פריערדיגע מימרא, האט ער מיר געזאגט "אה, די וועלט
איז שוין לאנג נישט וועלט, מ'קען שוין היינט דרוקן", בזה
הלשון האט מיר דער טאטע דעמאלטס געזאגט.

רבינו: פאר די פטירה פון צאנזער רב, גלייך נאך פסח
(שנת תרל"ו) ווען דער קדושת יום טוב האט געהערט אז דער
צאנזער איז נישט געזונט, איז דער קדושת יום טוב געפארן
קיין צאנז, ווען ער איז אנגעקומען האט ער שוין געזען
אידן אהיים קומען, ס'איז שוין געווען נאך די לוי, האט ער
זיך אויסגעדרייט און אהיים געפארן, ער איז שוין נישט
אריינגעפארן קיין צאנז.

אויפן וועג אהיים האט ער געזען אידן האנדלען, האט ער
זיי געפרעגט וואו פארט מען? דער רב איז נישטא און
מ'גייט האנדלען? וועלט איז נאך וועלט?

שפעטער איז ער שוין קיינמאל נישט געווען אין צאנז, ער
האט געזאגט "ווי אזוי קען איך אריינפארן אין שטאט ווען
דער הייליגער רב איז נישטא".

האדמו"ר מבאבוב: אינטערסאנט, אלע קינדער פונעם
ייטב לב זענען געפארן קיין צאנז. כ'געדענק נישט וועלכער
פון די קינדער איז אסאך געפארן קיין צאנז, שפעטער
נאכ'ן צאנזער רבי'ס פטירה, איז ער געפארן אויף יום טוב
צו זיין פאטער, האט ער געזאגט אז ער האט נישט
געוואוסט ווי גרויס דער פאטער איז.

רבינו: דער קדושת יום טוב איז דאס געווען. ער האט
געזאגט אז דער ייטב לב האט זיך אויסבאהאלטן זיינע
מדריגות כדי די קינדער זאלן פארן קיין צאנז, ער האט
געוואלט אז די קינדער זאלן פארן קיין צאנז.

הביאו את הכתב יד מהדברי תורה של הרה"ק רבי אליעזר
מדזיקוב ולמדו ביחד הדברי תורה הראשון - שנדפס בתחילת
המחברת שבפרשת נח - ובסופו מפרש את הכתוב זכור את יום
השבת לקדשו, ותנ"ד מנ"ש שם בכל הדרוש לבאר הענין שנה לא
התפלל על בני דורו מכיון שדן אותם לבק זכות ולא ראה בהם
עון, אמנם הקב"ה אמר לו שרק אדם שהוא מוחזק לכשר וירא
שמים יש לדון לבק זכות, לא כן הרשעים שבדורו שיש להוכיחם
ולחזירם בתשובה.

האדמו"ר מבאבוב: ס'איז א סאטמארע תורה...⁶

6

וזה לשונו של מרן רבינו הק' בספרו ויואל משה (מאמר שלש שעות סי'
קע"ו) והנה אומרים על הבעש"ט הק' ותלמידיו הקדושים ובפרט על
הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שהיה דרכם להצדיק את הרשעים. יסבר פי
דוברי שקר הדבורות על צדיק, על צדיק של עולם הבעש"ט הק'
ותלמידיו הקדושים מדברים עתק בגאווה וכו', בשביל גיאותם שרוצים
להתכשר בעיני העולם כמה שמחניפין את הרשעים בשביל תועלתם
וכו', ובוודאי שהיו מלמדין זכות ורחמים על ישראל בינם לבין קונם
בתפלתם הזכה כמו שעשה משה רבינו ע"ה וביטלו כמה גזירות
מישראל בכחם הנשגב וכו', אבל בפני העם ובכל מקום שהי' חשש על
איזה נדנדוד עבירה אדרבה היו קנאים גדולים גודרי גדר ועומדים בפרץ
והיו צוחזין ככוכביא נגד כל נדנדוד עבירה קלה וכו' והרבה ענינים של
קנאות ותוכחה מצינו בקדושת לוי וכו', ועיי"ש עוד מזה שמוכיח גם
מדברי תורה שכתב הרה"ק מבארדיטשוב מה ששמע מרבו המגיד הק'
ממעורישט בענין גודל המלחמה נגד משנאי ה', עיי"ש.

וידוע העובדא מה שסיפר הרב החסיד המפוי רבי חנני' יו"ט ליפא
שווארץ ז"ל, שהי' נוכח בעת שבא איזה רב מפורסם מחברי המזרחי

האדמו"ר מבאבוב: כ'האב געהערט די מעשה פונעם טאטן ז"ל (כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצ"ל) – ער האט דאס נישט פארציילט ברבים, נאר סוף ימיו האט ער דאס פארציילט – ס'איז געווען אין די ספירה טעג און די ראפשיצער חברים איז געפארן קיין לאנצהוט, שפעטער קיין רימאנאו, זיי זענען צוזאמען געפארן אויף די יארצייט קיין רימאנאו (ליומא דהילולא של הרה"ק רבי מענדעלע רימאנאווער זי"ע, י"ט אייר) זענען זיי אנגעקומען אויף א פלאץ צוזאמען, און דער צאנזער זיידע האט געליינט – ס'איז געווען פרשת אחרי – און דער דזיקובער רב האט געזאגט פאר די וואס זענען געשטאנען דערנעבן "עמץ וועט זעהן ביי 'ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ וגו' (ויקרא יח ט), וועט עמץ זעהן דער צאנזער רב פארפירן", און אזוי איז געווען.

דער צאנזער זיידע איז געווען דער בעל קורא, און ווען ער איז אנגעקומען צו דעם פסוק האט ער אנגעהויבן צו האקן מיט די פוס, איז געווארן א שטיקל געלעכטער (כי ראו איד שכיוון הרה"ק מדזיקוב לדעת הרה"ק מצאנו), שפעטער האט דער צאנזער רב באמערקט ווי מען לאכט, האט ער געפרעגט "וואס לאכט מען? וואס איז געשעהן?", האט מען איהם געזאגט אז דער דזיקובער רב האט פאראויס געזעהן וואו דער צאנזער רב וועט קלאפן, האט דער צאנזער רב זיך אנגערופן "וואס זאל איך טוהן, איך קען זיך נישט איינהאלטן, אז מ'ווייסט וואס דא שטייט אין פסוק קען מען זיך נישט איינהאלטן", האט דער דזיקובער רב געזאגט "אונז ווייסן מיר אויך וואס ס'שטייט אין פסוק און אונז האלטן מיר זיך איין", האט ער איהם געזאגט "אונז ווייסן מיר נאך", זאגט דער דזיקובער רב "אבער אונז ווייסן מיר אויך נאך און פונדעסטוועגן מאכן מיר נישט קיין גרודער" זאגט דער צאנזער זיידע "אונז ווייסן מיר נאך און נאך", רופט זיך אן דער דזיקובער רב "אבער אונז ווייסן מיר אויך נאך און נאך" – ווען דער טאטע ז"ל האט דאס פארציילט האט ער דאס געציילט אויף די פינגערס – האט דער צאנזער זיידע געזאגט "אבער אונז ווייסן מיר נאך און נאך און נאך", זאגט דער דזיקובער רב "אבער אונז ווייסן מיר אויך נאך און נאך און נאך, און פונדעסטוועגן איז מען

ס'הייסט אז אין דזיקוב האט מען געוואוסט פון שבת און פון רשעים... פון אלע זאכן.

וכיבר את רבינו לברך על המזונות

רבינו: רבי אליעזר דזיקובער איז געווען אמאל אין צאנז, פאר'ן ליינען האט דער דזיקובער רב – וואס איז געזעסן אויף זיין פלאץ – געזאגט און האט געוויזן אין חומש פון פריער "דא וועט דער צאנזער רב קלאפן, דא וועט דער צאנזער רב שרייען", דער דברי חיים האט געליינט, און ס'איז טאקע אזוי געווען, וואו דער דזיקובער רב האט געזאגט פון פריער אז דער צאנזער רב וועט שרייען און קלאפן, האט ער טאקע געקלאפט און געשריגן, נאכ'ן ליינען איז דער דברי חיים צוריק געקומען על מקומו, זאגט איהם דער דזיקובער רב, "מחותן, איך האב עדות אז איך פארשטיי אויך א פסוק חומש, און עס כל זה האלט איך מיד איין, וואס האט דער מחותן אזוי געקלאפט?".

זאגט איהם דער צאנזער רב "יא, אבער ס'איז דא אין דעם נאך און נאך און נאך..."

להתנוכח עם רבינו, ודיבר עמו שעה ארוכה על ידי הרה"ג ר' יוסף שיינבערגער שליט"א שהיה המליץ בינותם כיון שהלה דיבר בלשון ספרדית, הלה הקשה לרבינו על מה שמרעיש כל כך נגד הציונים הלא דרכם של הצדיקים להרבות בתחנונים ולהמליץ זכות על בני ישראל, ולא לעורר עליהם קטרוגים ח"ו. ובתוך הדברים אמר לו רבינו על דברי הגמרא (חולין צא:) תלמיד חכם לא יצא יחידי בלילה, דכתיב (בראשית י"ט כ"ו) וישכם אברהם בבוקר וגו'. וכתבו התוס' (ד"ה וישכם) דגרסינן וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם, ומייתי קרא מסדום, שהלך להתפלל על הפיכת סדום שהיתה בבוקר, והיה לו להקדים להתפלל בלילה, אלא שלא רצה לצאת יחידי בלילה, והלך יחידי להתפלל עליהם, ולא רצה שיהא שום אדם עמו בשעת תפילה, עיי"ש. כי לא רצה אברהם אבינו שיהא אדם אתו בשעת התפילה. שלא יגרום נזק לרבים, שגם אחרים יראו וילמדו להמשך ולהתחבר לרשעתם, ומהאי טעמא לא רצה להתפלל תפילה זו בביתו ויצא יחידי, ומבואר כי אף שמנהיגי ישראל צריכים ללמד זכות ולהמליץ טוב על הדור, אולם רק כאשר מתייחדים עם קונם ואין איש שומע דבריהם, אבל בפני העם אדרבא חובה מוטלת עליהם לייסרם ולהוכיחם בתוכחת מוסר בדברים קשים כגידון, לעורר את לבם לתשובה שלימה. (והוא לו נדפסה בדברי יואל פרשת לך עמוד רצ"ט.) וע"ע בספר המאורינו חיל (ח"ב מדור הסיפורים) מה שהביא באריכות נפלאה את כל דברי רבינו ז"ל בזה.

ועי' עוד בדרשת כ"ק מורן רבינו בעל ברך משה ז"ל ביום כ"ו שנת תשמ"ו מה שדרש בזה דברים ברורים מיוסד ע"ד רבינו ז"ל בדברי יואל פ' מצורע (עמ' ש"ט), ונדפס בס' אבני שוהם (ח"ג עמ' ק"ד).

דער קדושת יום טוב פלעגט רעדן פון צאנז, און קאכן פון צאנז, ער פלעג אריינצוגיין אין א קאכעניש. אבער ער האט קיינמאל נישט גערעדט פון קיין מופת, נאר פון די עבודה, פרייטיג צונאכטס ביים "אויבער טיש" – אזוי האט מען גערופן אין סיגעט דעם פירות טיש וואס איז געווען אויבן אין שטוב – פלעגט ער אסאך צו רעדן פון צאנז, און איז אריינגעגאנגען אין א קאכעניש.

צלוות יין עבור אחיו מרן הקדושת יו"ט ז"ל דלהוי פקידא בנו צדיקא, וכאשר שמע הדברי חיים את שמו של הקדושת יום טוב ענה ואמר: "ווער? ליפאל? איך האב אים הערשט אינווען געהאט".

למחרתו נכנס ר' משה יוסף אל הרה"ק מצאנו בפתקא ופדיון נפש שאחיו הקדויו"ט יושע בוש"ק, הד"ח אמר לו שימסור לאחיו שבמהרה יושע בוש"ק, ומרן הד"ח כתב לו אז מכתב וז"ל: "ב"ה א' ויקהל תר"ל לפ"ק צאנז. החיים והשלום לכבוד ידידי מחו' הרב המאה"ג החרף החסיד המפורסם בש"ק כש"ת מו"ה ליפא ניו האבד"ק טעש יע"ו והגליל יצ"ו. קיבלתי לנכון ט"ו ר"ב (רובעל כסף) מיד ח"ב (חתן בתי) הוא אחיו הרב החרף כ' מו"ה ר' משה יוסף ניו ה' ר"כ לפ"ק ועשרה ר"כ אשר אסף וקיבץ מאת אנשי שלומינו החסידים היקרים יחי' יראי ה' והנני להתפלל בעדכם שיברך אתכם השי"ת בבני חיי ומזוני ריחי ותצליחו בכל אשר תעשו ותוכו להחזיק תמיד ידי תלמידי חכמים ולעסוק במצוות ומעש"ט מתוך נחת והרחבה ולא יתיאש עצמו וזוגתו תחי' כי בצפייתנו צפינו שלא ימנע מכם פרי בטן וד' הטוב יחמול עליכם ובמהרה תושעו בורע ברכת ה' כנפשים ונפש ידירו דבש"ת (דורש בשלום תורתכם) באהבה ונ"ח (ונפש הפיצה). הק' חיים הלבר שטאם".

אחיו רבי משה יוסף טייטלבוים מוסיף על מכתב הנ"ל וכותב בשולי היריעה וז"ל: "גם אנוכי דו"ש כבוד אחי ידידי וכו' הנה עשיתי בקשתו והעמדתי יין עבורו בשעת הסעודה גדולה והשיב לי הרה"ק בזה הלשון: 'איך האב אים הערשט אין זינגעהאט' והנה גם ממך אבקש לשלם שכר טרחתי להזכירתי לפני כ' אבי הרה"ק (הגה"ק בעל ייטב לב ז"ל) שיברכני בממון וד"ל. דברי ידירו אחיו הדו"ש באהבה העומד לשרתו בכל עת. הק' משה יוסף ט"ב".

מכתב קודש הזה הי' מונח בבית גזיו של מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע, וכאשר הראה פעם את המכתב לדו"ז מרן רבינו בעל דברי יואל זי"ע היה עומד ומדייק בחיבה יתירה בכל אות ואות בלשון קדשו של מרן הד"ח ואמר: "א' פלא א' לשון פון א' צדיק". ואמר רבינו שהד"ח ז"ל כתב לשון "בצפייתנו צפינו" שהוא לשון ראייה, כי כבר אז ראה מרן הק' ברוח קדשו את הבנים שעתידי' להוולד להקדויו"ט, ולכן לא כתב בלשון אקוה ואחכה וכדו' רק דייקא בלשון זה "בצפייתנו צפינו" שהוא מלשון ראייה שראה בעיני קדשו שתי ראיות על שתי הבנים הק' שעתידי' להקדויו"ט להוליד, ה"ה מרן העצי חיים ז"ל ואחיו מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל.

שמיל און מ'מאכט נישט קיין קולות", האט זיך אנגערופן דער צאנזער רב "אבער אונז ווייסן נאך און נאך און נאך, און נאך און נאך און נאך..." – אזוי האט דער מאמע ז"ל געמאכט מיט די פינגערס זעקס מאל... ס'איז געווען ביי דעם פסוק מולדת בית או מולדת חוץ...

דער ראזוואדאווער רב איז אויך אסאך מאל געפארן קיין צאנז, און ווער ער האט געגעסן קעסט ביי זיין שווער ביים ייטב לב, איז דער ייטב לב געווען דעמאלטס רב אין גארליץ, האט איהם זיין פאטער – רבי אליעזר'ל דזיקובער – געזאגט אז יעדן פערטן שבת זאל ער פארן קיין צאנז.

רבינו: ס'איז געווען אמאל א שטיקל תקופה וואס דער קדושת יום טוב איז ווייניג געקומען קיין צאנז, האט איהם דער צאנזער רב געזאגט "פארוואס זעה איך דיך אזוי ווייניג?", האט דער קדושת יום טוב געזאגט "ווען איך קום, קאסט מיר די שפעז, און איך מוז מיך געזעגענען, מוז איך צאלן געלט. איך מוז שטעלן וויין, ס'קאסט געלט דאס שטעלן וויין" – דער קדושת יום טוב האט דעמאלטס געלעבט זייער בדחוקות – האט איהם דער דברי חיים געזאגט "איך וויל דו זאלסט קומען יעדע פיר וואכן, שטעלן וויין זאלסטו איינמאל אין צוויי חדשים, זיך געזעגענען זאלסטו זיך איינמאל אין זעקס חדשים, אבער קומען זאלסטו איינמאל אין פיר וואכן".

האדמו"ר מבאבוב: וואס האט דאס געמיינט "קומען"? פון וואו?

רבינו: פון גאליציע, פון גארליץ וואו דער ייטב לב האט געוואוינט.

האדמו"ר מבאבוב: ס'איז דא דער באקאנטער בריוו וואס דער דברי חיים האט געשריבן פאר'ן קדושת יום טוב "בצפייתנו צפינו".

רבינו: יא, ווען דער קדושת יו"ט האט זיך זייער מצער געווען וועגן קינדער, און דער צאנזער רב האט איהם געשריבן דעמאלטס א בריוו "בצפייתנו צפינו שלא ימנע מכם פרי בטן".⁷

ונסתובב השיחה בענין אמירת דברי תורה

רבינו: דער ייטב לב האט געזאגט יום טוב שבועות פאר'ן הסתלקות, ס'איז געווען צדיקים וואס האבן געזאגט תורה, און ס'איז געווען צדיקים וואס האבן נישט געזאגט תורה, האט ער געזאגט אז ער האט מקובל פונעם זיידן דער ישמח משה צו זאגן תורה, און אז מ'זאגט תורה איז מען משפיע פאר אידן, זאגט ער אן פאר זיינע קינדער זיי זאלן אויך אזוי טוהן – ס'איז געווען אזוי ווי א צוואה – האט ער דעמאלטס געמיינטשט דעם פסוק (במדבר ו, כג) "כה תברכו את בני ישראל" אזוי זאלט עטס משפיע זיין ברכות פאר אידישע קינדער, "אמור להם" דורכן זאגן תורה (הדרוש במילואו נדפס בייטב פנים מאמר זמן מתן תורתנו אות נ"ג, ומרן רבינו ז"ל מכיאו בהקדמה לספרו הק' ברכ משה).

האדמו"ר מבאבוב: ס'איז דאך היינט מענינא דיומא, מ'ליינט דאך דאס די וואך אין די פרשה (בפ' נשא). דער עולם וויל הערן...

וביני לבני ציוה האדמו"ר מבאבוב לומר

שיר למעלות אשא עיני אל החרים

וניגש הרב החסיד ר' ניסן לעזער שליט"א (אביו של בעל אכסניא) רבינו וסיפר שהוא היה בעיר "באבוב" בזמנים הקשים של החורבן באייראפע והגיע לשם הרה"ק מוהר"א מבעלזא ז"ל ואברכי ובחורי ישיבת באבוב זימרו לפניו את הניגון הזה על פסוקי שיר למעלות, ואמר הרה"ק מבעלזא "עם איז פיל מיט האריץ" וביקש שיזמרו את המזמור עוד הפעם והי' התעוררות רב

וכשגמרו לומר פתח רבינו ואמר:

אין די וואכעדיגע סדרה איז דא די ברכת כהנים, וואס כהנים בענטשן אידישע קינדער, זייער הייליגע ברכות, יברכך ה' וישמרך (במדבר ו, כד), דער מדרש זאגט (בראשית רבה מג, ח) 'מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים', פון וואו האבן די אידן זוכה געווען צו ברכת כהנים, זאגט דער מדרש 'ממתן תורה'.

האב איך געקלערט אזוי, ס'שטייט אין של"ה הק' (פרשת בראשית תורה אור, ובמסכת פסחים מצה עשירה) אז ישראל איז די ראשי תיבות י"ש ש"שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, [ומקור הדברים היא בוזהר חדש (שיר השירים דף כד:) ועי' במגלה עמוקות (אופן קפ"ו)].

זיין ברודער דער אוהעלער רב (הגה"ק רבי משה יוסף טייטלבוים בן מרן הייטב לב זי"ע) האט דאך געגעסן קעסט אין צאנז – ער איז דאך געווען א איידעם אין קשאנא (אצל הרה"ק רבי דוד מקשאנא בן מרן הדברי חיים זי"ע) – אמאל האט דער דברי חיים געזאגט פאר'ן אוהעלער רב "ליפאלע", זאגט ער "איך בין נישט ליפאלע, אין בין משה יוסף", האט איהם דער צאנזער רב געזאגט "איך ווייס, כ'מיון דיר נאר צו זאגן אז כ'האב דיר ליב אזוי ווי ליפאלע".

דער קדושת יום טוב איז קיינמאל נישט געזעצן אין צאנז, ער איז נאר געשמאנען ביים מיש, "ביים הייליגן רב זאל איך מיך אראפזעצן?".

האדמו"ר מבאבוב: מ'דערציילט אז ער האט איהם מכבד געווען מיט בענטשן.

רבינו: אז ער האט איהם מכבד געווען מיט בענטשן האט ער זיך אראפגעזעצט, אבער אזוי ביז דעמאלטס איז ער נישט געזעסן.

והאציל רבינו את ברכתו להחתן שליט"א

לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן זאלטס אויפשטעלן שיינע לעכטיגע אידישע דורות, דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין בית נכון ונשא, דורות ישרים ומבורכים מיט נחת און שמחה, קשר של קיימא און א בנין עדי עד.

ובירך רבינו להאדמו"ר מבאבוב שליט"א

לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל זעהן נחת ביי די קינדער און אייניקלעך, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל האבן הצלחה און סייעתא דשמיא מיט נחת און שמחה, מ'זאל קענען משפיע זיין פאר אידישע קינדער שפע ברכה והצלחה און אלע ענינים.

ואח"כ בירך רבינו את המחותן שליט"א ולאבי המחותן שליט"א ולכל העם הנאספים

האדמו"ר מבאבוב כיבד את רבינו לחלק שירים

ואמר: כ'וויל בעטן מ'זאל טיילן השפעות...

וכיבד את רבינו לומר דברי תורה

ואמר: כ'האב נישט ליב מפציר צו זיין, אבער דער גאנצער עולם וויל זייער שטארק און מ'זואלט הנאה געהאט אז מ'זאל זאגן אפאר גוטע ווערטער לכבוד'ן חתן און כלה.

נאר אין קידושין דף י"ח (ע"ב) האלט רבי שמעון אז איך זאג ביידע, יש אם למקרא און יש אם למסורת, ביי די סוגיא פון מוכר אדם בתו,⁸ קומט אויס לויט רבי שמעון האבן מיר ביידע, סיי די נשמות פון אותיות התורה און סיי דעם גוף פון די גוילין.

אבער לכאורה איז שווער מ'פסק'נט דאך נישט אזוי ווי רבי שמעון (עירובין מו:), נאר דער תפארת שלמה אין פרשת שופטים פרעגט פארוואס פסק'נט מען נישט אזוי ווי רבי שמעון, רבי שמעון איז דאך געווען דער הייליגסטער פון די תנאים און פונקט ווי איהם פסק'נט מען נישט? זאגט דער תפארת שלמה, אז טאקע מ'האי טעמא, ווייל רבי שמעון איז אזוי הייליג געווען, און די וועלט קען זיך נישט פירן לויט די גרויסע קדושה פון רבי שמעון, וועגן דעם פסק'נט מען נישט אזוי ווי רבי שמעון, אבער לעתיד ווען דער גואל צדק וועט קומען וועט זיין די הלכה אזוי ווי רבי שמעון, אזוי שטייט אין תפארת שלמה.

אויב אזוי, בשעת מתן תורה איז דאך געווען פסקה זוהמתן (שבת קמו:), אידן זענען געווען אין אזא בחינה אזוי ווי לעתיד לבוא, האט מען דעמאלטס גע'פסק'נט אזוי ווי רבי שמעון, האט מען גע'פסק'נט סיי יש אם למקרא און סיי יש אם למסורת, קומט אויס אז סיי די נשמות האבן באקומען דעמאלטס א קדושה און סיי די גופים האבן באקומען א קדושה פון די גוילין.

דער מדרש זאגט (במדבר רבה יא, ה) 'ברכך ה' וישמרך, 'ברכך ה' בגופך, פון וואו נעמט מען 'ברכך ה' בגופך, אלעס פון די תורה, אבער אז מ'פסק'נט נישט ווי רבי שמעון אז איך זאג ביידע, מקרא און מסורת, ווייל רבי שמעון'ס תורה איז צו הויעך און

אבער דער פני יהושע אין קידושין (דף ל) פרעגט די קשיא אז מ'מאכט א חשבון זעהט מען אז ס'איז נישטא אזויפיל, ס'איז אינגאנצן דא ארום דריי הונדערט טויזנט, ממש האלב, און דא זאגסטו אז ס'איז דא זעקס הונדערט טויזנט אותיות, ענטפערט דער פני יהושע, אז מ'קען זאגן יש אם למקרא און מ'קען זאגן יש אם למסורת, במילא קומט אויס, יש אם למקרא איז האלב (ג' מאות אלף אותיות) און יש אם למסורת איז דא נאך האלב (עוד ג' מאות אלף), איז טייטש אז די אותיות זענען דאפלט, אזוי ענטפערט דער פני יהושע.

ס'איז דא אנדערע וואס ענטפערן (האון בעל חוות דעת, הובא בתכלת מרדכי פ' במדבר) אז ס'איז דא די אותיות און ס'איז דא די גוילין, די אותיות האבן א קדושה, און יעדעס אות ליגט דאך אויפן פארמעט, איז קוקט מען אויף די אותיות און אויף די גוילין וואס האלט די אותיות, האלב אידן זענען מקושר אין די אותיות און האלב אידן זענען מקושר אין די גוילין [ועי' בברך משה פ' ויחי (עמ' רח"צ) מה שכ' בזה].

לויטן פני יהושע קומט דאך אויס אז אלע נשמות פון די אידן זענען מקושר אין די אותיות, יש אם למקרא מיט יש אם למסורת, איז וואס טוהט זיך מיט די גוילין? קען מען זאגן אז דער גוף פון א איד וואס האלט איהם די נשמה, איז אזוי ווי די גוילין וואס האלטן די אותיות, די נשמה פון א איד האט די קדושה פון די אותיות, און דער גוף פון א איד איז מקבל די קדושה פון די גוילין פונעם ספר תורה.

טאמער זאג איך אבער אז נאר האלב פון די נשמות איז אין די אותיות, נוץ איך אויס די גוילין אויף די אנדערע האלב אידן, דעמאלטס בלייבט נישט פאר'ן גוף פון וואו צו נעמען קדושה, האט נאר די נשמה פון א איד קדושה און נישט דער גוף.

אבער לכאורה איז שווער דעם פני יהושע'ס תירוץ, ס'איז דאך א מחלוקת אין די גמרא (סוכה ו:), איינער האלט יש אם למקרא, און איינער האלט יש אם למסורת, און ווער ס'האלט יש אם למקרא האלט דאך נישט יש אם למסורת, און דער וואס האלט יש אם למסורת האלט דאך נישט יש אם למקרא, איז פון וואו נעמען אלע נשמות א קשר צו די תורה.

8

דפליגי תנאי בדרשת הכתוב 'לעם נכרי' לא ימשול למכרה בבגדו בה', אי הפי' מלשון בגד וטלית, או מלשון בגידה, ולפי זה פליגי ר"א ור"ע, דר"א ס"ל יש אם למסורת כיון שבגד בה שוב אין רשאי למוכרה, ור"ע ס"ל יש אם למקרא, וכיון שפירש טליתו שוב אין רשאי למוכרה, ור"ש ס"ל יש אם למקרא ולמסורת, ואין אדם מוכר בתו לשפחות אחר שפחות ולא אחר אישות.

הייליג, בלייבט דאך גארנישט איבער פאר'ן גוף, אבער בשעת מתן תורה זענען דאך אידן געווען אין די הויכע מדרגה, איז מוהיבן זכו ישראל לברכת כהנים, אז ס'איז דא יברכך ה' בגופך, זאגט אויף דעם דער מדרש ממתן תורה, ווייל ביי מתן תורה איז געווען פסקה זוהמתן האט מען יא גע'פסק'נט ווי רבי שמעון, במילא האבן אלע נשמות באקומען א חלק אין די אותיות התורה, און דער גוף קען מקבל זיין א קדושה פון די גוילין.

*

בפשטות קען זיין, יברכך ה' בגופך, אין זוהר הק' (ויקרא ז:): שטייט דאך אז א בחור פאר די חתונה איז א פלג גופא, און ווען מ'האט חתונה ווערט מען א גוף שלם, דאס איז יברכך ה' בגופך, אז דער אויבערשטער שיקט אריין א ברכה א גוף שלם ווען מ'האט חתונה, מ'שטעלט אויף א שיינע אידישע שטוב, איז יברכך ה' בגופך.

און די ברכה פון ברכת כהנים איז אויך דא אין מדרש (שם) יברכך ה' בתלמוד, יברכך ה' בנכסים, ס'איז דא אין דעם ברכות בגשמיות און ברכות ברוחניות, דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין יברכך ה' וישמרך, ככולהו תנאי וככולהו אמוראי (מלשון הש"ס מגילה טו:): וואס איז כולל אלע ברכות וואס הקב"ה שיקט פאר אידישע קינדער, בגשמיות וברוחניות, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל אויפשטעלן א שיין לעכטיג אידישע הויז, א געבענטשט אידיש הויז, מיט נחת און מיט שמחה לתפארת האבות, ווי עס פאסט זיך אזוי.

*

די משנה זאגט אין יומא (פרק ג' משנה א') אינעם הייליגן טאג האט מען געפרעגט האיר פני כל המזרח עד שבחרון, וכי בחברון היו, מ'איז דאך נישט געווען אין חברון, דאס בית המקדש איז דאך געווען אין ירושלים, ברענגט רש"י (יומא כה:): צו א ירושלמי (יומא פ"ג ה"א) נאר מ'דערמאנט חברון כדי מעורר צו זיין זכות האבות ישני חברון, ס'איז א סגולה אינעם הייליגן טאג מ'ווייל מעורר זיין זכותים אויף כלל ישראל, האט מען געזאגט דאס ווארט חברון, און דאס האט געמאכט א התעוררות רחמים.

מ'איז דא געזעסן ביים טיש, און מ'האט דערמאנט צאנו, מ'האט דערמאנט דזיקוב, מ'איז יעצט נישט אין צאנו און נישט אין דזיקוב, נאר מ'האט דערמאנט צאנו און מ'האט דערמאנט דזיקוב, ס'איז כדאי לעצמו. דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל נתעורר ווערן זכות אבות פון די צאנזער זיידעס און פון די דזיקובער זיידעס, און אזוי ווייטער, מ'זאל זוכה זיין צו משפיע זיין פאר יעדן איינעם שפע ברכה והצלחה, דער אויבערשטער זאל העלפן דער מחותן באבובער רב זאל זעהן אסאך תענוג ונחת ביי דעם קינד און ביי אלע קינדער, נחת מיט שמחה, און אויך דער מחותן וואס איז דאך אויך צאנזער אייניקלעך און שינאווער אייניקלעך, זאל דער אויבערשטער העלפן שפע ברכה והצלחה מיט נחת ביי קינדער און אייניקלעך, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מהרה ה' אלוקינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים מיר זאלן אלע זוכה זיין מיט שמחה און מיט נחת צו ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

*

אחרי ברכת המזון נתכבד רבינו שליט"א לומר השבע ברכות

ואח"כ יצאו במחול לצדיקים

האדמו"ר מבאבוב: דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל זיך זעהן מיט שמחה מיט אסאך סייעתא דשמיא. רבינו: די תלמידים פון בעל שם טוב הק' האבן אמאל ביי מלוה דמלכה ארום גערעדט איבער די שערות וואס מ'זאגט ביי די תפילה פון מוצאי שבת ביי מלוה מלכה (בתפלת אדון כל העולמים), וועלכע ס'איז די וויכטיגסטע, האט דעם בעל שם טוב הקדושים טאכטער - די רעביצין אדל - געזאגט אז "שערי סייעתא דשמיא" איז די וויכטיגסטע, ווייל כדי צוצוקומען צו אלע אנדערע שערות דארף מען האבן סייעתא דשמיא.

בדרך צאתו החוצה נתן האדמו"ר מבאבוב לרבינו ספר

"פרדס המלך" אשר הדפיסו מחדש להגל שמחת הנישואין

ואמר: מ'האט דאס יעצט ארויס געגעבן, איבער געדרוקט פון צמח ה' לצבי"ם א תלמיד, אוצרות ממש, נפלאות'דיגע זאכן.

נפרד רבינו ממנו לשלום

קרית יואל - בני ברק

נלב"ע י"ב ניסן תשס"ג